

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО, ФИНАНСИЈЕ И ПОРЕЗЕ

април 2023 / број 76

4/2023

ЗАЈЕДНИЧКО ПОСЛОВАЊЕ

Дошао сам да видим
кад ћемо да делимо
заједнички
приход?

Ево, месо је скоро
готово, па кад
се објекат стави
под кров, иде пробна
серија!

Грил
ТРИ ОРТАКА

Само још две
даске у кров,
па може да се
пали роштиљ!

Србија - Влагифор, водопад Гостиле

ДИВНА

Здравствена Вода Србије

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА ВРХУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
0800 111 111

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ISSN 2560-3221

Година VII, број 76,
АПРИЛ 2023.**Оснивач и издавач:**

ИНГ-ПРО

Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а**За оснивача и издавача:**

Горан Грцић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:

Др Маријана Жиравец Младеновић

Аутори чланака у овом броју су:

мр Андријана Ивић, саветник за порезе и рачуноводство у редакцији часописа „Пословни саветник“;
мр Жељко Албанезе;
др Маријана Жиравец Младеновић, главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник“;
дипл. екон. Тања Ђелкапић, саветник у Министарству финансија.

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашевић

Штампа:

Марго-арт, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836 890
факс: +381 11 2836 474
имејл: urednik@ingpro.rs

СIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
657

ПОСЛОВНИ саветник : часопис за рачуноводство, финансије и порезе / главни и одговорни уредник Маријана Жиравец Младеновић. - Год. 1, бр. 1 (јан. 2017)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2017- (Београд : Digital art). - 30 cm

Месечно. - Друго издање на другом медијуму:

Пословни саветник (Online) = ISSN 2560-3825

ISSN 2560-3221 = Пословни саветник
COBISS.SR-ID 228469260

Часопис можете поручити телефоном:
011/2836-820, 2836-821, 2836-822
или имејлом: office@ingpro.rs

Уводна реч уредника

Дошло је пролеће, разбехарале се воћке у Марицином дворишту, а она свако јутро кроз прозор канцеларије гледа Милутина како звиждучући отвара радионицу и смеши се цвркату птица. Леп је Марици бехар, а драге су јој и птичице, али их посматра резигнирано и уморно.

Мора да призна да при подношењу финансијских извештаја за 2022. годину није осећала стрес као прошле године, кад је поседела док није апсолвирала нове обрасце. Макар нешто. Зато јој није јасно зашто је онда овако сва сломљена. Или је преморена од непресушних питања клијената и звоњаве телефона или је у питању нека интолеранција на храну.

Милутин вири са прага канцеларије, гледа у Марицу и подиже обрве: „Шта те мучи?“

„Уморна сам.“

„Да смислим план где ћемо за викенд, у неку шетњу, да се одмориш“, Милутин као да је једва дочекао.

„Ма, неће шетња да ми помогне, него морам да одем код неког нутриционисте да ми направи режим исхране. Мислим да се не храним добро, па сам зато без енергије.“

„И баш ћеш да поштујеш неки ред и правила која ти наложи. Нема од тога ништа“, настави Милутин, „кад дође ПДВ, подгревамо пасуљ пет дана јер у задњи час прикупљаш рачуне да прокњижиш, а и тад у једној руци држиш кашику, а у другој телефон јер неко не зна коју пореску категорију да стави у електронску фактуру. Па, ево, и ја ћу одмах да ти кажем да то није добар режим исхране.“

„Е, нек си ти сада и нутрициониста, свезналица, само још астронаут ниси“, наљути се Марица.

„Иди ти, Маро, како си наумила, важно је да пронађеш свој икигаи.“

„Шта ти је сад па то? Опет се нешто спрдаш са мном и мојом муком“, љути се Марица.

„Е, видиш, ова твоја реакција да се љутиш, а само што си очи отворила, то ти је супротно јапанској филозофији о срећи. Читам неку књигу, кад имам времена између два клијента, о разлогу због ког Јапанци устају сваког јутра и радују се животу. То је икигаи – оно што нам омогућује да се радујемо будућности чак и ако смо у датом тренутку несрећни.“

Марица не може да верује да ће Милутин сада још и јапанском филозофијом да је лечи, усред дрдовитог Балкана, окружену унезвереним клијентима и недорађеним прописима. Зато му ништа не одговара, већ спушта наочаре из косе и отвара програм да почне да књижи. Нутрициониста ће сигурно да јој реши проблем.

Популаран мит, иако нема научну основу, јесте да срећа зависи 50 одсто од наших гена, 40 одсто од наше воље и само 10 одсто од околности у којима живимо. Другим речима, изгледа да 90 одсто среће зависи само од нас самих. Можемо да причамо о томе да ли је срећа најважнија ствар у животу или није, али прво морамо да знамо шта је она. Необично, али нико заправо не зна како да дефинише срећу.

Стога и овај пролећни уводник завршавам речима из једне поруке коју ми је послала мени важна особа на Светски дан пријатељства: „Ко не цени оно што има, једног дана зажалиће што га је изгубио, а онај који једном пати, добиће оно што заслужује. Ако желите да будете срећни: учините некога срећним. Ако желите да примате: дајте се мало, окружите се добрим људима и постаните један од њих. Понекад, када то најмање очекујете, биће оних који ће вам пружити лепо искуство. Никада немојте покварити свој дар из прошлости. Јака особа зна како да одржи свој живот у реду.“

Ваша Маријана

АКТУЕЛНА ТЕМА

Измене и допуне Правилника о пореској пријави о обрачунатом порезу самоопорезивањем и припадајућим доприносима на зараду, односно другу врсту прихода од стране физичког лица као пореског обвезника	6
1 Иновирани образац пореске пријаве ПП ОПО	7
Попуњавање обрасца ПП ОПО.....	7
Подношење обрасца ПП ОПО.....	11
Каталог врсте прихода	11
Прелазне одредбе Измена Правилника.....	11

РАЧУНОВОДСТВО

Правни, рачуноводствени и порески третман комисионих послова	12
1 Карактеристике уговора о комисиону	12
1.1 Закључење и правна дејства уговора о комисиону.....	12
1.2 Права и обавезе из уговора о комисиону.....	15
2 Комисиони посао из угла примене Закона о ПДВ-у и Закона о електронском фактурисању	17
2.1 Извоз комисионе робе.....	22
2.2 Посебан поступак опорезивања промета половних добара, уметничких дела, колекционарских добара и антиквитета.....	23
3 Физичко лице као комитент	24
3.1 Продаја половних добара – личних ствари	24
3.2 Комисиона продаја ауторских дела	25
4 Евиденције које води комисионар по Закону о трговини	29
5 Рачуноводствено обухватање комисионе продаје	36
5.1 Попис робе дате у комисиону продају.....	40
Рачуноводствено и пореско обухватање заједничког пословања	42
1 Класификација заједничких аранжмана на заједничке подухвате и заједничко пословање према одредбама МСФИ 11	42
2 Дефиниција заједничког подухвата у МСФИ за МСП	47
3 Правно дефинисање заједничког пословања	48
4 Заједничко пословање из угла Закона о ПДВ-у	49
5 Примери рачуноводственог обухватања заједничког пословања	52
Стицање и располагање сопственим уделима ДОО	59
1 Стицање сопствених удела	59
Додатни услови – ограничења за могућност стицања сопствених удела	61
Плаћање и књижење стицања сопственог удела	61
2 Права друштва по основу сопственог удела	62
3 Располагање сопственим уделом	62
3.1 Расподела сопствених удела члановима друштва	62
3.2 Пренос сопственог удела члану друштва или трећем лицу	64
3.3 Поништавање сопственог удела друштва	68
4 Обрачун пореза на капитални добитак на пренос удела у ДОО	69

ПОРЕЗИ

Исправка одбитка претходног пореза	71
1 Исправка одбитка претходног пореза приликом измене основице	71
2 Исправка одбитка претходног пореза за опрему и објекте за вршење делатности.....	74
Начин спровођења исправке одбитка претходног пореза.....	76
Када нема обавезе да се изврши исправка одбитка претходног пореза.....	76
3 Исправка одбитка претходног пореза на основу одлуке пореског или царинског органа	77
4 Исказивање података о исправци одбитка претходног пореза у обрасцу ПППДВ.....	79
Брисање обвезника из ПДВ евиденције	80
Брисање из евиденције због престанка обавезе плаћања ПДВ-а.....	80
Брисање из евиденције због престанка обављања делатности	81
Поступак брисања из евиденције обвезника ПДВ-а	83
Обавезе у моменту брисања из евиденције обвезника ПДВ-а.....	84
Пописна листа	85
Подношење пореске пријаве за порески период у ком обвезник ПДВ-а престаје са обављањем ПДВ активности и плаћање ПДВ-а.....	88
Поступак надлежног пореског органа по захтеву за брисање из евиденције за ПДВ.....	89
Намена и порески третман депозита	90
1 Депозит као средство обезбеђења.....	90
Задржавање „депозита“ по основу примљених месечних ситуација	91
2 Промена намене депозита	91
Компензација последњих закупнина из депозита	92
3 Банкарски новчани депозит.....	92
Девизни аспект банкарског депозита	95
4 Депозит у благајни за потребе враћања кusura	95
Престанак пореске обавезе застарелосту права на утврђивање и наплату пореза	97
1 Застарелост права Пореске управе на утврђивање и наплату пореза.....	98
2 Застарелост права на повраћај и рефакцију односно рефундацију пореза	99
3 Застарелост покретања и вођења прекршајног поступка	99
4 Прекид рока застарелости.....	100
5 Апсолутна застарелост	102
Кратке теме из области ПДВ-а кроз питања претплатника.....	103
Исправка одбитка претходног пореза за опрему која је уништена у пожару, а не постоји записник надлежног органа	103
Испорука покретних добара (жардињера, столова, столица) која се обавља уз промет из области грађевинарства	104
Закуп штанда на сајму у иностранству	104
Први пренос објекта са припадајућим земљиштем за редовну употребу	105
Софтвер интегрисан у опрему: обрачун ПДВ-а и пореза по одбитку	106
Продаја робе у транспорту – пре смештања у царинско складиште или из царинског складишта	107

САДРЖАЈ

Обавеза интерног обрачуна ПДВ-а када стицалац имовине у складу са чланом 6. став 1. тачка 1) Закона о ПДВ-у буде брисан из ПДВ евиденције.....	108
Финансијски лизинг непокретности: уговарање обрачуна ПДВ-а, ПОПДВ образац и евидентирање у СЕФ-у....	109
Право на одбитак претходног пореза у периоду када је лицу (наручиоцу посла) одузет ПИБ	110
Право на одбитак претходног пореза по основу набавке скутера	110
Право на одбитак претходног пореза по основу ПДВ надокнаде коју је пољопривреднику платио фактор, а не обвезник који је извршио откуп пољопривредних производа	111
Ослобођење од ПДВ-а на промет услуга социјалног старања и заштите, дечје заштите и заштите младих, као и услуга установа социјалне заштите	112

ЗАРАДЕ

„Принудна” одсуства – права запослених и обавезе послодавца у складу са Законом о раду.....	113
1 Одсуство и накнада зараде за време прекида рада, односно смањења обима рада до ког је дошло без кривице запосленог	113
1.1 Накнада зараде за време принудног плаћеног одсуства	117
1.2 Повратак запосленог са плаћеног одсуства	119
1.3 Однос „принудног” одсуства и других плаћених одсустава	119
2 Одсуство са рада због прекида рада по налогу надлежног органа или у другим случајевима према општем акту послодавца.....	120
2.1 Врсте одсуства са рада по члану 117. Закона	120
2.2 Пример обрачуна накнаде зараде	121
Висина просечне зараде у Републици Србији као фактор висине извршења на заради запосленог	123
1 Износ зараде који може да буде предмет извршења по Закону.....	123
2 Обрачун обустава по судским пресудама када оне прелазе дозвољене законске границе	125
Примена пореске пријаве ПП ОПО за исказивање прихода и обрачун пореских обавеза фриленсера за квартал јануар–март 2023. године	127
1 Модели обрачуна прихода и пореских обавеза фриленсера за јануар–март 2023. године.....	128
2 Попуњавање пореске пријаве на обрасцу ПП ОПО за први квартал 2023. године.....	131
Део 1: Подаци о пореској пријави.....	132
Део 2: Подаци о пореском обвезнику	132
Део 3: Подаци о начину остваривања прихода	133
Део 4: Подаци о врстама прихода.....	133
Напомене при попуњавању обрасца ПП ОПО.....	134
Кратке теме из области зарада и других примања кроз питања претплатника.....	136
Ангажовање нерезидентних физичких лица преко платформе Апворк (енг. <i>Upwork</i>).....	136
Отказу уговора о раду услед незадовољавања потреба рада за време док је запослени на боловању	137
Пријава на осигурање лица са којим је закључен уговор о делу, а лице се налази у евиденцији НСЗ	137
Извршење на накнади по основу привремено-повремених послова	137
Мировање накнаде за боловање за време удаљења са рада услед одређивања притвора	138
Исплата дневница за службени пут у иностранство	138
Рад са непуним радним временом код два послодавца: исплата регреса, топлог obroка и коришћење годишњег одмора	139

Допунски рад запосленог који је на неплаћеном одсуству	140
Опорезивање прихода који физичко лице оствари по основу продаје отпадног уља	142
Опорезивање физичког лица које ради на броду у Швајцарској.....	143
Обрачун зараде запосленом којем је утврђен први степен радне способности.....	144
Анекс уговора о раду у случају да је уговорена основна зарада нижа од минималне зараде.....	146
Извештавање о броју запослених код корисника средстава буџета локалне власти у 2023. години	147
Попуњавање Обрасца 1	147
Остале одредбе Правилника	148

СТАТИСТИКА

Календар пореских и других обавеза за април 2023. године.....	149
Актуелни статистички подаци на дан 24. 3. 2023. године	154
1 Просечна месечна зарада по запосленом	154
2 Доприноси за социјално осигурање.....	154
2.1 Стопе доприноса	154
2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса	154
2.3 Највиша основица за обрачун доприноса.....	154
3 Минимална зарада	154
4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом.....	154
5 Индекс потрошачких цена	155
6 Законске камате	155
6.1 Годишња камата за неблаговремено плаћене јавне приходе	155
6.2 Годишња законска затезна камата	155
7 Накнаде трошкова и друга примања запослених	156
Ревалоризација отплатних рата по основу уговора о откупу стана под 31. 12. 2022. године	159

Измене и допуне Правилника о пореској пријави о обрачунатом порезу самоопорезивањем и припадајућим доприносима на зараду, односно другу врсту прихода од стране физичког лица као пореског обвезника

Последњим изменама Закона о порезу на доходак грађана и Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, објављеним у „Службеном гласнику РС” број 138/2022, битније су иновирани и одредбе о самоопорезивању. Тим поводом указала се потреба и за усклађивањем одговарајућег подзаконског акта, па је Министар финансија донео **Правилник о изменама и допунама Правилника о пореској пријави о обрачунатом порезу самоопорезивањем и припадајућим доприносима на зараду, односно другу врсту прихода од стране физичког лица као пореског обвезника**, који је објављен у „Службеном гласнику РС” број 21/2023 од 17. 3. 2023. године (даље: **Измене Правилника**). Измене Правилника ступиле су на снагу 25. 3. 2023. године, с тим што су **најбитније новине:**

- 1) **измењен образац пореске пријаве за самоопорезивање ПП ОПО и**
- 2) **нови образац пореске пријаве за квартално самоопорезивање ПП ОПО-К.**

Наиме, према иновираном ставу 1. члана 100а Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” др. 24/2001... и 138/2022 – у даљем тексту: Закон о порезу), **самоопорезивањем се утврђују и плаћају порези на:**

- 1) **приходе од самосталне делатности предузетника, предузетника пољопривредника и предузетника другог лица који води пословне књиге у складу са чланом 43. ст. 2. и 3. Закона о порезу;**
- 2) **приходе које исплаћује исплатилац који није правно лице, предузетник или предузетник паушалац, и то:**
 - (1) **приходе од уговорене накнаде од ауторских и сродних права и уговорене накнаде за извршени рад, за које се опорезиви приход утврђује сагласно члану 55. став 2. и члану 85. став 5. тачка 2) Закона о порезу,**

(2) **камате,**

(3) **друге приходе из члана 85. Закона о порезу** (изузев прихода од ауторских и сродних права из члана 55. став 2. и прихода од уговорене накнаде за извршени рад из члана 85. став 5. тачка 2) тог закона;

3) **приходе које исплаћује исплатилац који није правно лице, предузетник, предузетник паушалац или предузетник пољопривредник, по основу прихода од издавања непокретности и давања у закуп покретних ствари;**

4) **доходак који се опорезује годишњим порезом на доходак грађана у складу са чланом 87. Закона о порезу.**

Такође, а сагласно ст. 2–6. члана 100а Закона о порезу, обавезу плаћања пореза самоопорезивањем има и:

■ **обвезник који остварује зараде и друге приходе у или из друге државе, у дипломатском или конзуларном представништву стране државе, односно међународне организације или код представника и службеника таквог представништва, односно организације – ако порез не обрачуна и не уплати исплатилац прихода, односно ако порез по одбитку не обрачуна и не уплати други исплатилац, као и ако приход оствари од лица које није обвезник обрачунавања и плаћања пореза по одбитку;**

■ **обвезник – лице које је упућено, односно послато на рад у Републику код домаћег правног лица, по основу зараде и других примања која остварује од послодавца из друге државе који га је упутио, односно послао на рад у Републику код домаћег правног лица, осим ако је тај порез платило домаће правно лице, односно пословна јединица нерезидентног правног лица за поменуто лице (сагласно члану 99. став 3. Закона о порезу).**

У образац ПП ОПО износи се уписују у динарима са две децимале, док је праг толеранције за заокруживање, који се примењује при провери обрачуна, 0,5 динара по износу сваке обрачунате обавезе.

Подношење обрасца ПП ОПО

Чланови 3, 4. и 5. Правилника нису мењани, па укратко подсећамо на основне елементе предаје пореске пријаве на образцу ПП ОПО Пореској управи.

1) Пореска пријава, као и измењена пореска пријава, подносе се:

- у електронском облику,
- у писменом облику непосредно или
- путем поште.

Пријава се подноси у електронском облику као јединствени запис исказан ХМЛ језиком, електронским путем преко портала Пореске управе или попуњавањем пријаве у оквиру корисничке апликације на порталу Пореске управе. Пореску пријаву у писменом облику резидентни порески обвезник подноси организационој јединици Пореске управе надлежној за територију на којој има пребивалиште, док нерезидентни обвезник преко пореског пуномоћника, одређеног у складу са прописима којима се уређује порески поступак и пореска администрација, пореску пријаву подноси у писменом облику организационој јединици Пореске управе надлежној за територију на којој је место остваривања прихода, односно боравиште обвезника, односно пребивалиште или седиште пореског пуномоћника. Пореску пријаву порески обвезник може да поднесе путем поште уколико не постоји могућност за подношење у електронском облику или у писменом облику непосредно.

2) Ако пореска пријава **која је поднета електронским путем** садржи недостатке у погледу формалне исправности и математичке тачности, Пореска управа у електронском облику обавештава подносиоца пријаве о тим недостацима. По добијању обавештења подносилац пријаве дужан је да отклони идентификоване недостатке и поднесе тако исправљену пореску пријаву. Пореска пријава сматра се поднетом када Пореска управа потврди формалну и математичку тачност исказаних података, додели број пријаве, број одобрења за плаћање пореза самоопорезивањем и припадајућих доприноса на јединствени уплатни рачун и у електронском облику о томе достави обавештење подносиоцу пореске пријаве.

3) Надлежна организациона јединица којој је непосредно **предата пореска пријава у писменом облику** истог дана уноси податке из предате пријаве у информациони систем Пореске управе, уз присуство подносиоца пријаве. Пореска пријава сматра се поднетом када Пореска управа потврди формалну и математичку тачност исказаних података, додели број пријаве, број одобрења за плаћање пореске обавезе на јединствени уплатни рачун и о томе обавести подносиоца пореске пријаве.

Каталог врсте прихода

У Каталогу врсте прихода, који је одштампан уз Правилник, Изменама Правилника нису извршене измене ознака врста прихода које се односе на образац ПП ОПО, осим што је за ОВП ОЛ Б 130 00 0 извршена техничка допуна бројева „Службених гласника РС” који се односе на Закон о порезу.

Прелазне одредбе Измена Правилника

Досадашњи образац ПП ОПО – *Пореска пријава о обрачунајном порезу самоопорезивањем и припадајућим доприносима на зараду / другу врсту прихода од стране физичког лица као пореског обвезника*, који је одштампан уз Правилник о пореској пријави о обрачунатом порезу самоопорезивањем и припадајућим доприносима на зараду, односно другу врсту прихода од стране физичког лица као пореског обвезника („Сл. гласник РС” бр. 15/16, 20/18, 27/19 и 67/22), замењен је новим образцем ПП ОПО – *Пореска пријава о обрачунајном порезу самоопорезивањем и припадајућим доприносима на зараду / другу врсту прихода од стране физичког лица као пореског обвезника*, који је одштампан уз Измене Правилника и чини њихов саставни део.

Нови образац ПП ОПО у примени је од 25. 3. 2023. године.

ПС

Правни, рачуноводствени и порески третман КОМИСИОНИХ ПОСЛОВА

Основна карактеристика комисионог посла је сте да једно лице (комисионар) продаје туђу робу у **своје име, а за рачун власника робе** (комитента). У комисионом послу, дакле, постоје два актера (не рачунајући крајњег купца), и то:

- комитент и
- комисионар.

У пракси се најчешће појављују:

1. куповни комисион,
2. продајни (трговачки) комисион и
3. комисион са клаузулом делкредере (итал. *del credere*).

Код нас је најраспрострањенији продајни или трговачки комисион. Суштина трговачког комисиона је у томе да комисионар продаје комитентову робу (зато се и каже за његов рачун) у своје име, с обзиром на то да се у уговору са трећом страном појављује самостално (то је специфична врста заступничког односа). Управо због тога комисионар је дужан да се придржава налога који је добио од комитента, а који је дефинисан у уговору о комисиону у погледу начина продаје, чувања робе, цене и другог.

Одредбама Закона трговини („Сл. гласник РС” бр. 52/2019) није прописано никакво ограничење по питању робе која може да буде предмет комисионе продаје. Осим тога, не постоји обавеза за комисионара да на било који начин одваја комисиону робу од остале робе нити је потребно да поседује посебне просторије за смештај такве робе.

Чланак је организован на следећи начин:

1. У поглављу 1 приказане су карактеристике уговора о комисиону из угла Закона о облигационим односима.
2. У поглављу 2 појашњен је ПДВ третман комисионе продаје, као и правила издавања рачуна између комитента и комисионара из угла примене Закона о електронском фактурисању.
3. У поглављу 3 указано је на специфичности ситуација када се у улози комитента налази физичко лице, у смислу примене Закона о порезу на доходак грађана. Уз то, додатно су појашњена правила опорезивања половних добара и комисионе продаје ауторских дела.

4. Поглавље 4 посвећено је евиденцијама које комисионар мора да води у складу са Законом о трговини.

5. У поглављу 5 представљена су правила за рачуноводствено обухватање комисионе продаје из угла комитента и комисионара, уз примере књижења.

1 Карактеристике уговора о комисиону

1.1 Закључење и правна дејства уговора о комисиону

Уговор о комисиону или „комисиони посао” регулисан је у чл. 771–789. Закона о облигационим односима, као и појединим одредбама Закона о спољнотрговинском пословању.

1. Појам и њравна њприрода уговора о комисиону

Уговор о комисиону, према теоријској класификацији, сврстава се у уговоре о трговинским (привредним) услугама. Појам уговора о комисиону садржи дефиниција из члана 771. ЗОО. Уговором о комисиону обавезује се комисионар да за накнаду (провизију) обави у своје име и за рачун комитента један или више послова које му поверава комитент. Комисионар има право на накнаду и кад иста није уговорена. По становишту правне теорије, с обзиром на наглашени лични карактер односа између комисионара и комитента, уговор о комисиону спада у уговоре *intuitu personae*. Дакле, реч је о уговору који се закључује с обзиром на лична својства комисионара. Такво својство уговора о комисиону правна теорија објашњава његовом грађанскоправном основном у уговору о налогу.

Према члану 772. ЗОО на уговор о комисиону сходно се примењују правила о налогу, уколико правилима о комисиону није друкчије одређено. Реч је о сходној примени одредаба о уговору о налогу, које садрже чланови 749–770. ЗОО. Из наведеног законског решења правна теорија извела је закључак о правној природи уговора о комисиону који има своју грађанскоправну основу у уговору о налогу.

власништво, мањак робе књижи се само у ванбилансној евиденцији, док се обавеза за ПДВ на мањак књижи у финансијском рачуноводству.

Мањкови и вишкови комисионе робе књиже се у ванбилансној евиденцији, као и све друге промене у вези са залихама комисионе робе код комисионара. Према томе, мањак се књижи ставом сторно дугује рачун 8802 / сторно потражује рачун 8902, а вишак се књижи ставом дугује рачун 8802 / потражује рачун 8902.

Поред тога, потребно је да комисионар власника робе обавести о насталим разликама да би комисионара задужио за вишак, као и да би послао рачун за настали мањак (на исти начин као да је продата комисиона роба).

Пример: Књижење мањка утврђеног пописом

Утврђен је мањак комисионе робе у комисионој продавници, који се ставља на терет правног лица комисионара. Продајна вредност у комисиону је 6.000 динара, а вредност која припада комитенту 4.000 динара. Комитент је зарачунао ПДВ по стопи од 20% и издао рачун на 4.800 динара.

Књижење код комисионара:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	882	Роба узета у комисион и консигнацију	-6.000	
	892	Обавеза за робу узету у комисион и консигнацију		-6.000
<i>- за мањак комисионе робе у продавници</i>				
2.	574	Мањкови	800	
	474	Обавезе за ПДВ по основу сопствене потрошње по општој стопи		800
<i>- за обрачунаји ПДВ на мањак</i>				
3.	574	Мањкови	4.000	
	270	ПДВ у примљеним фактурама по општој стопи	800	
	442	Обавезе по основу комисионе и консигнационе продаје		4.800
<i>- за обавезу по рачуну комитента</i>				

WWW.PROPISI.NET

Књижење код комитента:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	212	Потраживања из комисионе и консигнационе продаје	4.800	
	470	Обавезе за ПДВ по издатим фактурама по општој стопи		800
	604	Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		4.000
<i>- за издаш рачун комисионару и задужење по основу утврђеног мањка</i>				
2а	501	Набавна вредност продате робе	3.000	
	133	Роба у складишту, стоваришту и продавницама код других правних лица		3.000
<i>- за набавну вредност у продаји робе</i>				

ПС

Електронски часопис

ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ“, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Намењен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издвајамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца“, „Календар правних аката“ и „Регистар прописа“.

Тренутно се у издању налази преко 1.100 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За препоруке и друге информације

пишите нам на: office@ingpro.rs

или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Рачуноводствено и пореско обухватање заједничког пословања

Заједнички аранжмани (енг. *Joint Arrangements*) подразумевају обављање посла у ком учествују два или више учесника, чији су међусобни односи дефинисани уговором. Основна карактеристика заједничких аранжмана је заједнички рад и заједничко управљање. Смисао удруживања ради заједничког аранжмана је синергијско повећање пословне снаге и способности која би била мања без удруживања.

Рачуноводствено обухватање заједничких аранжмана регулисано је у:

- МСФИ 11 – *Заједнички аранжмани, и*
- одељку 15 – *Инвестиције у заједничке подухвате* МСФИ за МСП.

Правилником о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: Правилник) није посебно уређено рачуноводствено обухватање заједничких аранжмана, што значи да ће учесници у тим аранжманима који примењују Правилник трансакције обухватати у складу са одредбама МСФИ 11 или одредбама МСФИ за МСП. Наиме, у складу са чланом 7. став 3. Правилника, у случају када за конкретну ситуацију и трансакцију нису прописана одговарајућа начела и правила у одредбама Правилника, пословни субјект може да примени критеријуме за признавање и вредновање имовине, обавеза, прихода и расхода и резултата пословања, који су прописани МСФИ, односно МСФИ за МСП.

Примену МСФИ 11 прате многе нејасноће, нарочито због тога што је примена повезана са одредбама МСФИ 10 – *Консолидовани финансијски извештаји*, МСФИ 12 – *Обелодањивање о учешћима у другим ентитетима*, МРС 27 – *Појединачни финансијски извештаји*, МРС 28 – *Инвестиције у придружене ентитете и заједничке подухвате* и коначно МСФИ 15 – *Приходи од уговора са кувцима*. Из угла оперативне примене стандарда може се рећи да је мало тога јасно и прецизно дефинисано. Због тога је циљ овог чланка да барем мало допринесемо бољем разумевању рачуноводства заједнич-

ких аранжмана, конкретно једне врсте заједничких аранжмана као што је заједничко пословање. Између МСФИ 11 и МСФИ за МСП појављују се и одређене термилошке разлике, па ће у наставку одвојено бити приказане одредбе оба стандарда.

1 Класификација заједничких аранжмана на заједничке подухвате и заједничко пословање према одредбама МСФИ 11

У складу са тачком 4. МСФИ 11 заједнички аранжман је аранжман у ком две или више страна имају заједничку контролу. Према томе, битна карактеристика заједничког аранжмана је да њиме никад не може да управља само једно друштво.

Заједнички аранжман има следеће карактеристике:

- (а) стране су везане уговорним аранжманом (видети параграфе Б2–Б4 МСФИ 11);
- (б) уговорни аранжман даје двома или већем броју тих страна заједничку контролу над аранжманом (видети параграфе 7–13 МСФИ 11).

Тачком 6. МСФИ 11 прецизирано је да заједнички аранжман може да буде:

- заједничко пословање или
- заједнички подухват.

Ентитет би требало да одреди врсту заједничког аранжмана у ком учествује. Класификација заједничког аранжмана као заједничког пословања или као заједничког подухвата зависи од права и обавеза страна у аранжману (тачка 14. МСФИ 11).

Заједничко пословање је заједнички аранжман у ком стране које имају заједничку контролу над аранжманом имају права на имовину и одговорност за обавезе које се односе на аранжман. Такве стране називају се учесници у заједничком пословању (тачка 15. МСФИ 11).

Заједнички подухват је заједнички аранжман у ком стране које имају заједничку контролу над аранжманом имају права на нето имовину аранжмана. Такве стране називају се учесници у заједничком подухвату (тачка 16. МСФИ 11).

Књижење код партнера А:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
3.	2181	Потраживања из заједничког пословања од друштва Б	1.200.000	
	470	Обавезе за ПДВ по издатим фактурама по општој стопи		200.000
	614	Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту		1.000.000
<i>- по фактури издатијој партнеру Б по основу обрачуна расподеле заједничкој прихода</i>				
4.	241	Текући рачун	1.200.000	
	2181	Потраживања из заједничког пословања од друштва Б		1.200.000
<i>- за уилашту партнеру Б</i>				

Књижење код партнера Б у финансијском књиговодству:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
2.	204	Купци у земљи	6.000.000	
	470	Обавезе за ПДВ по издатим фактурама по општој стопи		1.000.000
	614	Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту		5.000.000
<i>- за продају заједничкој производа крајњим кувцима</i>				
3.	614	Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту	1.000.000	
	270	ПДВ у примљеним фактурама по општој стопи	200.000	
	4491	Обавезе из заједничког пословања према партнеру А		1.200.000
<i>- по фактури коју је издао партнер А</i>				

Друштво Б имало је у току производње 3.000.000 динара сопствених производних трошкова (материјала, рада итд.), који се рачуноводствено обухватају и преносе у погонско књиговодство према општим правилима која важе за производњу. У примеру су ставови за књижење изостављени како се пример не би преоптеретио, већ би остао фокусиран на пословне промене које су карактеристичне за заједничко пословање.

WWW.PROPISI.NET

Књижење код партнера Б у погонском књиговодству:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
1.	950	Производња заједничког производа ОХ	3.000.000	
	902	Рачун за преузимање трошкова		3.000.000
<i>- за преузимање трошкова из финансијској књиговодства</i>				
1а	960	Готов заједнички производ ОХ	3.000.000	
	950	Производња заједничког производа ОХ		3.000.000
<i>- за пренос заједничкој производа на пошове производе</i>				
2.	903	Рачун за преузимање прихода	5.000.000	
	986	Приходи по основу производа и услуга		5.000.000
<i>- за преузимање прихода</i>				
2а	980	Трошкови продатог заједничког производа ОХ	3.000.000	
	960	Готов заједнички производ ОХ		3.000.000
<i>- за цену коштирања продајној заједничкој производа ОХ</i>				

По основу заједничког пословања Б признаје приходе од продаје у висини од 4.000.000 динара, што је део који му по уговору припада од заједнички оствареног прихода. При реализацији својих обавеза из заједничког пословања настали су трошкови у висини од 3.000.000 динара, што значи да је овај учесник у заједничком пословању остварио „добит” од 1.000.000 динара.

Закључак

Заједничко пословање подразумева обављање посла у ком учествују два или више партнера, између којих су међусобни односи дефинисани уговором. Основна карактеристика заједничких послова је заједнички рад и заједничко управљање приликом чега један учесник никад не може да одлучује сам, као што је то у другим случајевима улагања. Примену МСФИ 11 заједно с повезаним рачуноводственим стандардима прате многе нејасноће, што знатно отежава рачуноводствени обухват заједничких послова. Због тога је у овом чланку предложен темељни модел који задовољава захтев да заједничка изведба у заједнички управљаном послу за резултат има исказивање имовине, обавеза, прихода и расхода у појединачним финансијским извештајима сваког учесника у заједничком пословању.

Стицање и располагање сопственим уделима ДОО

Увод

Сагласно одредбама Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС” бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 – др. закон, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 и 109/2021 – даље: **Закон**) друштво са ограниченом одговорношћу представља друштво у ком један или више чланова друштва имају уделе у основном капиталу друштва. Сваки члан друштва може да има само један удео чија је висина сразмерна висини улога, осим ако је актом при оснивању друштва или једногласном одлуком скупштине одређено другачије. Удели нису хартије од вредности, али су својина чланова друштва и омогућавају својим власницима право гласа у скупштини, право на учешће у добити друштва, право на учешће у ликвидационом остатку и друга права предвиђена Законом. Основни (регистровани) капитал друштва је новчана вредност унетих – уплаћених удела чланова друштва.

У одређеним, стриктно прописаним законским условима, удели чланова могу да пређу из власништва чланова у власништво друштва и да постану „сопствени удели” друштва. У смислу Закона (члан 157) **сопствени удели** су удели које је друштво с ограниченом одговорношћу стекло од својих чланова на један од начина прописаних Законом. „Стицање сопствених удела” је институт који означава поступак у ситуацији када друштво са ограниченом одговорношћу (даље: ДОО) од својих чланова откупљује и долази у посед, тачније у власништво удела за који је раније примило новчана средства.

Напомињемо да су у овом чланку размотрени само „сопствени удели друштва” (чл. 157–159), а не и „резервисани сопствени удели” (чл. 159а–159е).

1 Стицање сопствених удела

Одлуку о стицању сопствених удела доноси искључиво скупштина ДОО, при чему сопствени удели могу да се стичу на неколико начина прописаних Законом. То практично значи да ДОО не може да стекне сопствени удео приликом оснивања, већ накнадно, као последицу одређених правних си-

туација, прописаних Законом. У сваком случају одредбе Закона о стицању сопствених акција имају рестриктиван карактер и пре свега су императивне природе, док је диспозиција странака сведена на најмању меру. Друго, ДОО може да стекне сопствене уделе само на основу одлуке скупштине друштва, што значи да одлучивање о стицању сопственог удела не може да се пренесе оснивачким актом у надлежност другог органа (директора или надзорног одбора у систему дводомног управљања).

Према ставу 2. члана 157. Закона ДОО може да стекне сопствене уделе на основу одлуке скупштине:

1) Бестеретним правним послом, с тим што се тада ради о бесплатном преносу удела са члана на ДОО. Наиме, на такав начин долази до стицања сопствених удела у случају иступања члана ДОО без потраживања за удео.

Према члану 187. ст. 1 . и 2. Закона члан друштва који нема неизмирене обавезе према друштву по основу неуплаћеног односно неунетог улога у друштво у свако доба, на основу изјаве о иступању достављене друштву, може да иступи из друштва без навођења разлога за иступање, ако не захтева накнаду за свој удео. **Удео члана друштва који је иступио из друштва постаје сопствени удео друштва и без доношења одлуке о стицању сопственог удела.** Иступање члана из друштва и стицање сопственог удела региструју се у складу са законом о регистрацији.

2) По основу искључења члана друштва, што значи да, уколико су испуњени Законом предвиђени услови (из чл. 195–197), члан друштва може да буде искључен. **Искључење члана је могуће на основу одлуке скупштине, односно на основу судске пресуде, донете по одлуци и захтеву скупштине ДОО.** Искључењем члана ДОО удео тог члана постаје сопствени удео ДОО. Међутим, за разлику од члана који је искључен одлуком скупштине друштва и којем према императивни законским одредбама не припада накнада вредности удела, члан друштва који је искључен судском одлуком, у складу са чланом 197. Закона, има право на накнаду, тако да у року од сто осамдесет дана од дана правоснажно-

проценту који је једнак проценту који је иницијално стечен најмање десет година пре продаје удела.

Изузетно, право на пореско изузимање не остварује се у случају када члан друштва пренесе удео или део удела који има у друштву, а по основу тог преноса друштво стиче сопствене уделе.

Према томе:

1) у случају када физичко лице изврши пренос уз накнаду свог удела у капиталу ДОО (прода га другом члану друштва), који је пре преноса имао у власништву непрекидно најмање десет година, а током периода власништва није долазило до промене процента учешћа у капиталу (нпр. у привредном друштву непрекидно више од десет година 40% удела у капиталу има то физичко лице), приход који по том основу оствари као разлику између продајне и набавне цене удела – **не подлеже опорезивању порезом на капитални добитак** (члан 72а став 1. тачка 5) Закона о порезу);

2) у случају када физичко лице изврши пренос уз накнаду свог улога у капиталу ДОО, по основу ког ДОО стекне сопствени удео – **не остварује се право на пореско изузимање, односно плаћа се порез на капитални добитак** (члан 72. став 3. Закона о порезу);

3) у случају преноса удела без накнаде који изврши физичко лице власник предметног удела у привредном друштву другом физичком лицу – **нема обрачуна пореза на капитални добитак**, с обзиром на то да физичко лице, преносилац удела, по том основу уопште не остварује приход (новчану или неновчану накнаду) који би могао да се опорезује порезом на капиталне добитке;

4) пренос удела у правном лицу (без или уз накнаду) није предмет опорезивања порезом на наслеђе и поклон нити порезом на пренос апсолутних права.

Као што се види, када физичко лице члан привредног друштва врши пренос уз накнаду свог удела у привредном друштву том привредном друштву, чиме оно стиче сопствени удео у складу са Законом, такав пренос подлеже опорезивању порезом на капитални добитак.

На пример, физичко лице остварује капитални добитак по основу преноса уз накнаду удела у случају иступања из привредног друштва, чиме удео

тог члана постаје сопствени удео друштва (друштво стиче сопствени удео), при чему је тако остварени капитални добитак предмет опорезивања сагласно чл. 72–77. Закона о порезу. Наиме, капитални добитак у смислу наведеног закона представља разлику између продајне и набавне цене удела, остварене преносом удела у капиталу ДОО. При томе:

1) Продајном ценом за сврху одређивања капиталног добитка, у смислу поменутог закона, сматра се уговорена цена, односно тржишна цена коју утврђује надлежни порески орган ако оцени да је уговорена цена нижа од тржишне (члан 73. став 1. Закона о порезу). Дакле, за сврху одређивања капиталног добитка продајном ценом удела сматра се цена која је наведена у уговору о купопродаји удела као цена по којој је физичко лице продало удео у привредном друштву, односно тржишна цена коју утврђује надлежни порески орган ако оцени да је уговорена цена нижа од тржишне.

2) Набавном ценом за сврху одређивања капиталног добитка, у смислу истог закона, сматра се цена по којој је обвезник стекао удео, с тим што се набавна цена увећава годишњим индексом потрошачких цена од дана стицања до дана преноса, према подацима републичког органа надлежног за послове статистике (члан 74. ст. 1. и 13. Закона).

Стопа пореза на капитални добитак износи 15%, а обрачунава се на основицу коју чини утврђен капитални добитак, као разлика између продајне и набавне цене удела.

У складу са чланом 100. став 1. тачка 2) Закона о порезу, порез на капитални добитак утврђује се и плаћа по решењу надлежног пореског органа. У складу са чланом 2. Правилника о обрасцима пореских пријава за утврђивање пореза на доходак грађана који се плаћа по решењу („Сл. гласник РС” бр. 90/2017... и 33/2022) обвезник подноси пореску пријаву на обрасцу ППДГ-ЗР – *Пореска пријава за утврђивање пореза на капиталне добитке*, који је одштампан уз овај правилник. У члановима 19–22. наведеног правилника прописан је начин попуњавања ППДГ-ЗР приликом утврђивања капиталног добитка насталог продајом удела. На основу поднесене пријаве порески орган ће решењем утврдити порез.

У случају преноса свог удела када власник не остварује приход који би могао да се опорезује порезом на капиталне добитке, не утврђује се капитални добитак, па се сагласно томе не подноси ни пореска пријава за утврђивање пореза на капиталне добитке.

Дипл. екон. Тања Ђелкапић, саветник у Министарству финансија

Исправка одбитка претходног пореза

Претходни порез је износ ПДВ-а обрачунат у претходној фази промета добара и услуга, односно плаћен при увозу добара, који обвезник може да одбије од ПДВ-а који дугује. Претходни порез је, уз обрачунати ПДВ по основу промета добара и услуга, један од два основна елемента у систему ПДВ-а. Разлика између та два елемента на нивоу пореског периода представља обавезу за ПДВ или порески кредит.

Право на одбитак претходног пореза зависи од испуњености прописаних услова, који могу да буду и накнадно испуњени. Сагласно одредбама Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/04... и 138/22 – даље: Закон о ПДВ-у) појављују се и околности када за обвезника наступа обавеза да изврши исправку одбитка претходног пореза.

Исправка одбитка претходног пореза врши се када обвезник престане да испуњава прописане услове за одбитак претходног пореза.

1 Исправка одбитка претходног пореза приликом измене основице

Исправка одбитка претходног пореза непосредно је условљена изменом пореске основице. Пореска основица (даље: основица) при промету добара и услуга јесте износ накнаде (у новцу, стварима или услугама) коју обвезник прима или треба да прими за испоручена добра или пружене услуге од примаоца добара или услуга или трећег лица, укључујући субвенције и друга примања (даље: субвенције), у коју није укључен ПДВ, ако Законом о ПДВ-у није друкчије прописано.

Ако се накнада или део накнаде не остварује у новцу, већ у облику промета добара и услуга, основицом се сматра тржишна вредност тих добара и услуга на дан њихове испоруке, у коју није укључен ПДВ. При промету добара или услуга које чине улог у привредно друштво основицом се сматра тржишна вредност тих добара и услуга на дан њихове испоруке, у коју није укључен ПДВ.

Тржишном вредношћу сматра се укупни износ који би купац добара, односно прималац услуга платио у тренутку промета добара односно услу-

га независном добављачу за промет у Републици Србији. Уколико за конкретна добра односно услуге не може да се утврди тржишна вредност, она се утврђује за слична добра или услуге, а ако не може да се утврди ни за слична добра односно услуге, тржишном вредношћу сматра се:

1) за промет добара – износ који није нижи од набавне цене тих или сличних добара, а ако је та цена непозната, укупан износ утврђених трошкова у тренутку испоруке;

2) за промет услуга – износ који није нижи од укупног износа утврђених трошкова пружања услуге, које сноси порески обвезник.

Основицом приликом промета добара или услуга без накнаде сматра се набавна цена, односно цена коштања тих или сличних добара односно услуга у моменту промета.

Поступак измене пореске основице уређен је одредбама члана 21. Закона о ПДВ-у, којим је прописано да, ако се измени основица за промет добара и услуга који је опорезив ПДВ-ом, обвезник који је испоручио добра или услуге дужан је да износ ПДВ-а који дугује по том основу исправи у складу са изменом. Дакле, ако се смањи основица за промет добара и услуга, испоручилац има право (није дужан) да промени износ ПДВ-а који дугује, док је прималац **дужан да исправи одбитак претходног пореза**. Из тог разлога је одредбом члана 21. став 3. Закона о ПДВ-у прописано да, ако се основица умањи, испоручилац може да измени (умањи) износ ПДВ-а који дугује само ако прималац добара исправи одбитак претходног пореза и ако о томе писмено обавести испоручиоца. То важи само када је прималац добара и услуга обвезник ПДВ-а који има право на одбитак претходног пореза по основу конкретне набавке. У супротном, ако је прималац добара лице које нема право на одбитак претходног пореза или није обвезник ПДВ-а, испоручилац може да исправи основицу и ПДВ ако поседује документ о смањењу накнаде за извршени промет добара и услуга. У том случају прималац добара и услуга није дужан да обавештава испоручиоца писменим путем о исправци одбитка претходног пореза, јер није ни имао право на одбитак претходног пореза.

Исправка одбитка претходног пореза на претходно описани начин односи се и на пореске ду-

обавезу за ПДВ у пољу 103 (без корекције података у пољу 003).

Пример: Обвезник ПДВ-а за којег је порески период календарски месец увезао је уљану репицу 24. јануара. Истог дана надлежни царински орган издао је царински документ у ком је исказана царинска вредност добара (уљане репице) у износу од 600.000 динара. На ту вредност надлежни царински орган обрачунао је ПДВ по стопи од 20% у износу од 120.000 динара, који је обвезник ПДВ-а платио 28. јануара. Плаћени ПДВ обвезник је исказао као претходни порез у пореској пријави за порески период јануар.

С обзиром на то да је обвезник ПДВ-а увезао добра чији се промет опорезује по посебној стопи ПДВ-а од 10%, а надлежни царински орган применио је општу пореску стопу од 20%, обвезник ПДВ-а поднео је приговор, па је надлежни царин-

ски орган извршио измену царинског документа и 15. фебруара донео решење којим је утврђено да је обвезник ПДВ-а платио већи износ ПДВ-а при увозу добара од износа који је требало да плати.

У новом царинском документу ПДВ обрачунат је по посебној стопи од 10% у износу од 60.000 динара. У пореској пријави за порески период фебруар обвезник је дужан да изврши умањење претходног пореза у пољу 106 за износ од 60.000 динара (120.000 - 60.000). У истом пореском периоду обвезник је платио ПДВ при увозу друге робе и по том основу у пољу 106 исказао износ од 42.000 динара.

С тим у вези, како износ претходног пореза из поља 106 није довољан да се изврши умањење, обвезник ПДВ-а своди износ у пољу 106 на нулу (без мењања података у пољу 006), а за износ разлике од 18.000 (60.000 - 42.000) увећава износ дугованог пореза у пољу 103.

ПС

Дипл. екон. Тања Ђелкапић, саветник у Министарству финансија

Брисање обвезника из ПДВ евиденције

Порески обвезници могу на два начина да изађу из система ПДВ-а:

- први начин је када порески обвезник оствари укупан промет мањи од 8.000.000 динара у претходних дванаест месеци, а
- други начин је када обвезник престаје да обавља делатност.

Поступак брисања из ПДВ евиденције уређен је:
➤ одредбама члана 38а и чл. 40. и 41. Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/04... и 138/22 – даље: Закон о ПДВ-у);
➤ одредбама чл. 265–267. Правилника о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 37/21, 64/21, 127/21, 49/22, 59/22, 7/23 и 15/23 – даље: Правилник о ПДВ-у).

Брисање из евиденције због престанка обавезе плаћања ПДВ-а

Одредбом члана 33. став 3. Закона о ПДВ-у прописано је право малог пореског обвезника да се добровољно определи за обавезу плаћања ПДВ-а подношењем евиденционе пријаве било када у току године. Такође, одредбом члана 34. став 6. Закона о

ПДВ-у прописано је да пољопривредник може да се определи за обавезу плаћања ПДВ-а подношењем евиденционе пријаве надлежном пореском органу било када у току године.

У случају добровољног евидентирања малих пореских обвезника и пољопривредника, одредбама члана 33. став 4, односно члана 34. став 7. Закона о ПДВ-у прописано је да обавеза плаћања ПДВ-а траје најмање две године. Дакле, ако мали порески обвезник и пољопривредник добровољно поднесу евиденциону пријаву, дужни су да остану у систему ПДВ-а најмање две године. По истеку периода од две године поменута лица могу било када да поднесу захтев за брисање из евиденције обвезника ПДВ-а уколико у претходних дванаест месеци нису остварила укупан промет већи од 8.000.000 динара. Уколико је укупан промет у претходних дванаест месеци већи од 8.000.000 динара, та лица остају обвезници ПДВ-а по сили закона. Такође, ако у неких наредних дванаест месеци укупан промет буде мањи од наведеног износа, поново се стичу услови за подношење захтева за брисање из евиденције обвезника ПДВ-а. Наиме, на захтев обвезника који у претходних дванаест месеци није остварио укупан

залихама добара, опреми и објектима за вршење делатности, као и другим добрима (која не представљају залихе, а за које је обвезник остварио право на одбитак претходног пореза), која су евидентирана у пословним књигама обвезника.

Уколико је обвезник који је поднео захтев за брисање из евиденције за ПДВ у пријави за неки претходи порески период исказао негативан износ у пољу 110, а у пореској пријави коју подноси са захтевом за брисање исказе дуговани ПДВ, плаћа износ који одговара разлици између исказане пореске обавезе у последњој пореској пријави и неискоришћеног пореског кредита.

У случају када се у поступку контроле утврди да порески обвезник није правилно исказао износ ПДВ-а у пореској пријави, доноси се решење којим се утврђује износ пореске обавезе, па се налаже пореском обвезнику износ ПДВ-а за уплату.

Након спроведеног поступка контроле у ком је утврђено да су испуњени услови за брисање из евиденције обвезника ПДВ-а, као и да је обвезник измирио обавезе по основу ПДВ-а, издаје се потврда о брисању. Потврда о брисању издаје се на обрасцу ПБПДВ – *Потврда о брисању из евиденције обвезника ПДВ*.

Мр Андријана Ивић, саветник за порезе и рачуноводство у редакцији часописа „Пословни саветник“

Намена и порески третман депозита

Израз „депозит“ у пословању се користи за предају новчаног износа као средства обезбеђења, затим за аванс, полагање новца на рачуну у банци или држање одређене своте новца у благајни. Наравно, у зависности од намене разликује се и порески третман.

1 Депозит као средство обезбеђења

Депозит као средство обезбеђења најчешће се уплаћује приликом закључења уговора о закупу, а служи као гаранција за плаћање закупнине или средство из ког ће закуподавац моћи да надокнади евентуалну штету коју купац проузрокује. Најчешће купац уплаћује депозит пре почетка коришћења простора на рачун закуподавца, док се закуподавац обавезује да ће депозит вратити у тренутку раскида уговора о закупу, под условом да нема проузроковане штете на простору и ако не постоје неизмирене обавезе од стране купца према закуподавцу.

У складу са чланом 79. Закона о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ” бр. 29/78, 39/85, 45/89 – одлука УСЈ и 57/89, „Сл. лист СРЈ” бр. 31/93, „Сл. лист СЦГ” бр. 1/2003 – Уставна повеља и „Сл. гласник РС” бр. 18/2020 – даље: ЗОО), ако је у тренутку закључења уговора једна страна дала другој **извештан износ новца или извесну количину других заменљивих ствари** као знак да је уговор закључен (капара), уговор се сматра закљученим кад је

капара дата, ако није што друго уговорено. С обзиром на то да се капаром сматра искључиво извештан износ новца или количина других заменљивих ствари, као капара не могу да се дају индивидуално одређене ствари. Дакле, капара се даје у случају закључења уговора, као знак да је уговор закључен и као средство обезбеђења, а не у случају закључења предуговора, што је потврђено и у судској пракси (нпр. Пресуда Вишег суда у Крагујевцу П-38/13 од 15. 7. 2014. и Пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж-3290/15 од 13. 5. 2016. године).

Тако дат **депозит као средство обезбеђења не доводи до пореских импликација из угла Закона о порезу на додату вредност**. Наиме, у складу са чланом 3. Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/2004, 86/2004, 61/2005... 8/202, 153/2020 и 138/2022 – даље: ЗПДВ) предмет опорезивања ПДВ-ом јесу испорука добара и пружање услуга које порески обвезник изврши у Републици уз накнаду, у оквиру обављања делатности, као и увоз добара у Републику.

За уплату депозита не издаје се фактура, осим ако депозит треба да уплати субјект јавног сектора. Тада је потребно да се субјекту јавног сектора изда електронска фактура уз пореску категорију ОЕ и шифру основа ПДВ-РС-ЗНП-остало. Осталим субјектима се за примљен депозит издаје потврда чија форма није прописана.

жу са свог рачуна и њиме плаћају. Наиме, у складу са чланом 2. Правилника правна лица и физичка лица која обављају делатност без ограничења могу да плаћају готовим новцем, односно да исплаћују у готовом новцу у динарима са свог текућег рачуна. Плаћања односно исплате из става 1. наведеног члана спроводе се на основу оригиналне документације, из које могу да се утврде износ, основ и намена тог плаћања (решење, одлука, уговор, рачун и др.), која се банци подноси на увид и оверу (датум пријема, печат и потпис). Изузетно од става 2. поменутог члана, плаћања односно исплате до износа од 150.000 динара дневно врше се без подношења на увид документације из тог става.

Дакле, уколико привредни субјект донесе одлуку о подизању готовог новца са пословног рачуна у сврху враћања кusura купцима, тај износ може да подигне са пословног рачуна и да га држи у благајни за наведене потребе и дуже од седам дана.

Тако подигнут новац (уз доношење одлуке) може да се користи и за поврат новца купцу у случају рекламације или поврата робе (као потврда служи издати фискални рачун *Коија-Рефундација* на ком се купац својеручно потписује), као и за поврат ПДВ-а страним путницима (мањак готовине правда се потписаним оригиналом захтева за повраћај ПДВ-а од стране путника – образац ЗПППДВ).

Из Мишљења Министарства финансија бр. 430-00-00210/2017-04 од 30. 8. 2018. године:

Према томе, у вези са вашим питањем које се односи на дейозити за потребе враћања кusura на почетку радног дана који би се обезбеђивао подизањем јошовине код јословне банке на основу одлуке о висини дейозити која би предвиђала укућан износ дейозити за конкретну јродавницу, мишљења смо да у циљу јравилној јосћујања са јошовим новцем ради обезбеђивања дейозити за потребе враћања

кусура, обвезници моју донетти одлуку о укућном износу дейозити на нивоу конкретне јродавнице којом би се јрецизирила висина дейозити који би био у јлавној благајни (јрезору) и јојединачни дейозити јо свакој фискалној каси (уколико их има више), јри чему најомињемо да свако најлајтно месћо, односно фискална каса у малојјродајном објекћу мора имати койију одлуке о дейозитиу којом је јрецизиран и јојединачни дейозити јо свакој фискалној каси (уколико их има више). Одлука о дейозитиу је акћи јривредној друшћива, ја, сходно томе, форма није јройисана одредбама које рејулишу евиденћирање јрометти јреко фискалне касе.

То значи да, у конкретном случају, јредметни јривредни субјекћи може са свој рачуна да јодигне јошов новац за јошребе враћања кusura, с јтим шћо зајћечена количина јошовој новца у фискалној каси не сме бијти већа од збира евиденћираној јрометти у јошовом новцу у јрејходним дневним извешћајима (ако јазар није јредатћи), износа јошовој новца јодигнућој за враћање кusura и евиденћираној јрометти у јошовом новцу у формираном јресеку сћања, јри чему најомињемо да је јривредни субјекћи дужан да, сајласно јрејходно наведеним одредбама, динаре јримљене у јошовом јо било ком основу ујлајти на свој шћекћи рачун код јословне банке у јройисаном законском року од седам радних дана.

[...]

Поводом питања да ли је дозвољено вршијти јовраћај, односно исјлајти јошовине куйцима на основу рекламације, односно враћања робе јо основу јојуњеној обрасца НИ, као и јовраћај исјлајти у јошовини јо основу рефакције ПДВ-а сћираним држављанима, мишљења смо да је шћакво јосћујање дозвољено, с обзиром на то да су койија јојуњеној обрасца НИ и јојуњеној обрасца Реф-4 веродосћојни докуменћи којим се јравда мањак јошовине у фискалној каси који је насћкао исјлајтом јо основу ових докуменатиа.

ПС

Престанак пореске обавезе застарелошћу права на утврђивање и наплату пореза

Увод

Сходно одредбама Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Сл. гласник РС” бр. 80/2002... и 138/2022 – даље: Закон) **пореска обавеза** представља дужност пореског обвезника да плати утврђени порез под условима прописаним Законом или другим пореским законом. Порески обвезник одговара за испуњење пореске обавезе од момента када су настале чињенице за које је пореским законом прописано да стварају пореску обавезу. Међутим, према члану 23. Закона, **пореска обавеза престаје:**

- наплатом пореза,
- застарелошћу пореза,
- отписом пореза или
- на други законом прописани начин.

Напомињемо да се одредбе Закона о застарелости односе:

- на све пореске облике;
- на споредна пореска давања – камате по основу доспелог а неплаћеног пореза, као и трошкови поступка принудне наплате пореза;
- на изворне приходе јединица локалне самоуправе које те јединице утврђују, наплаћују и контролишу у јавноправном односу, као и на споредна пореска давања по тим основама, укључујући и изворне јавне приходе које јединице локалне самоуправе утврђују, наплаћују и контролишу у поступцима у којима доносе пореске акте, пореске управне акте, као и друге акте у управном поступку.

Такође, одредбама Закона прописано је да, поред застарелости права Пореске управе на утврђивање и наплату пореза и споредних пореских давања, постоји и застарелост права пореских обвезника на повраћај, порески кредит, рефакцију и рефундацију, као и намирење доспелих обавеза путем прекњижавања пореза. Застарелост уопште представља престанак неког права због његовог невршења у законом одређеном периоду (року). Према дефиницији из члана 360. Закона о облигационим односима застарелост је дефинисана као **престанак права повериоца да захтева испуњење обавезе**. Према датој норми застарелост доводи до

престанка права повериоца да захтева испуњење обавезе, али не и до престанка обавезе. Обавеза ће и даље да постоји, али поверилац неће имати правну заштиту државе при наплати свог застарелог потраживања. *Наступицањем застарелости ишужени више није дужан да изврши своју уговорну обавезу* (из Пресуде Вишег привредног суда у Београду Пж. број 5810/01 од 24. 10. 2001. године).

Овде застарелост посматрамо као један од начина престанка обавезе плаћања пореза, који је стриктно регулисан Законом. У члану 114е Закона прописано је да се одредбе тог закона којима се уређује застарелост права на утврђивање, наплату и повраћај, као и намирење доспелих обавеза путем прекњижавања, не примењују на доприносе за обавезно социјално осигурање. Наведена одредба односи се на све врсте доприноса за обавезно социјално осигурање, тј. у складу са наведеном одредбом право Пореске управе на утврђивање и наплату не подлеже застарелости када су у питању доприноси за пензијско и инвалидско осигурање, доприноси за здравствено осигурање и доприноси за осигурање за случај незапослености, али се **застарелост пореза на добит правних лица, акциза, пореза на додату вредност, пореза на доходак грађана, пореза на имовину и других пореза, као и споредних пореских давања, уређује искључиво одредбама поменутог закона.**

Међутим, Законом су прописани различити аспекти застарелости у зависности од тога да ли се ради о праву Пореске управе на утврђивање пореза, наплату пореза и покретање прекршајног поступка или се ради о праву обвезника на повраћај и рефакцију пореза. Конкретно, различити аспекти застарелости пореске обавезе уређени су следећим члановима Закона:

- застарелост права Пореске управе на утврђивање и наплату пореза и споредних пореских давања – члан 114;
- застарелост права на повраћај и рефакцију односно рефундацију пореза и споредних пореских давања – члан 114а;
- застарелост покретања и вођења прекршајног поступка за пореске прекршаје – члан 114б;

почињао да тече изнова, а време које је протекло пре прекида није се рачунало у законом одређен рок за застарелост.

Право на наплату пореске обавезе увек застарева у року од десет година од истека године у којој је порез требало наплатити (осим у случајевима из члана 114з Закона). Пореска управа по истеку наведеног рока по службеној дужности доноси решење о престанку пореске обавезе, односно о престанку права на повраћај, порески кредит, рефакцију и рефундацију, као и на намирење доспелих обавеза путем прекњижавања пореза због застарелости. Одредбе о застарелости не примењују се на доприносе за обавезно социјално осигурање.

Све наведено односи се и на **застарелост права на наплату изворних јавних прихода јединица локалне самоуправе**. Ако је надлежни орган јединице локалне самоуправе, на пример, против дужника изворних јавних прихода јединице локалне самоуправе предузимао радње у циљу наплате обавезе и споредних пореских давања по том основу (нпр. ако је обвезнику слао опомену за плаћање дуга по конкретном основу, ако је донео решење о принудној наплати и сл.), рок застарелости права на наплату прекидао се сваком радњом јединице

локалне самоуправе предузетом против дужника у циљу наплате тих изворних јавних прихода. После прекида рок застарелости почињао је да тече изнова, с тим што се време које је протекло пре прекида не рачуна у законом прописани рок за застарелост. Надлежни орган јединице локалне самоуправе у сваком конкретном случају утврђује чињенично стање од утицаја на евентуалну застарелост обавезе на коју се обвезник позива (нпр. да ли је и када било прекида застарелости, колики рок је протекао од прекида – ако га је било и сл.), што значи и на престанак пореске обавезе по том основу. Право на наплату изворних јавних прихода јединице локалне самоуправе увек застарева у року од десет година од истека године у којој је те приходе требало наплатити (независно од тога да ли је застарелост прекидана). Надлежни орган јединице локалне самоуправе по истеку рока од десет година (чијим је истеком наступила апсолутна застарелост) по службеној дужности доноси решење о престанку пореске обавезе због застарелости. Дакле, застарелост у пореском праву изазива престанак пореске обавезе, тј. губитак овлашћења на наплату изворних јавних прихода јединице локалне самоуправе услед протеча времена.

Редакција

Кратке теме из области ПДВ-а кроз питања претплатника

Исправка одбитка претходног пореза за опрему која је уништена у пожару, а не постоји записник надлежног органа

Питање: Код ПДВ обвезника дошло је до незгоди на вучном возилу (камион) тако што је због квара на инсталацијама у току вожње дошло до пожара, па је возило хаварисано и није за даљу употребу. О насталој незгоди сачињен је записник од стране возача возила и још једног лица – сведока, и приложене су фотографије возила након незгоде. Не постоји полицијски записник нити било који други докуменат надлежних органа о насталој незгоди. Директор друштва на основу записника о насталој незгоди донео је одлуку о отпису возила у износу 100%. Да ли је друштво у обавези да исправи износ

одбитног ПДВ-а или обрачуна и плати ПДВ на неотписану вредност возила на дан одлуке о отпису?

Одговор: Постоји обавеза исправке одбитка претходног пореза (уколико је од набавке камиона до настанка описаног догађаја прошло мање од пет година), као и обрачуна ПДВ-а на расход јер нема акта надлежног органа – записника о штети – којим се потврђује настанак догађаја. Наиме, у складу са чл. 8. ст. 2. Правилника о ПДВ-у, сопственом потрошњом сматра се и мањак добара, осим мањка који се сматра расходом на који се не плаћа ПДВ у складу са Законом, као и мањка који може да се правда вишом силом или другим оправданим разлогом (елементарна непогода, крађа, саобраћајни удес и др.), који се доказује актом надлежног органа, односно организације.

Право на одбитак претходног пореза по основу ПДВ надокнаде коју је пољопривреднику платио фактор, а не обвезник који је извршио откуп пољопривредних производа

Питање: Предузетник надала од пољопривредника по откупном листу сировину, при чему са фактором договара да исплаћују пољопривреднике уз накнаду одмах, а предузетник ће обавезу према фактору исплатити у неком договореном року. Када предузетник има право да одбије ПДВ по основу плаћене ПДВ надокнаде пољопривреднику – у моменту плаћања фактора пољопривреднику или тек када он плати фактору обавезу?

Одговор: У складу са чланом 34. став 4. Закона о ПДВ-у обвезници који су извршили откуп пољопривредних производа од пољопривредника, по ком основу имају обавезу да обрачунају ПДВ надокнаду, имају право да одбију износ ПДВ надокнаде као претходни порез, под условом да су ПДВ надокнаду и вредност примљених добара и услуга платили пољопривреднику. Дакле, у пореском периоду када је пољопривреднику плаћена ПДВ надокнада и вредност откупљених добара (при чему

ПДВ надокнада обавезно мора да буде исплаћена уплатом на текући рачун или рачун штедње), обвезник има право на одбитак претходног пореза – без обзира на то ко је извршио плаћање – ви или фактор. Свакако је потребно да поседујете доказ да је фактор извршио уплату пољопривреднику (извод у ком је видна уплата).

Из Мишљења Министарства финансија бр. 413-00-01569/2007-04 од 16. 1. 2008. године: *У складу са наведеним законским одредбама, а уз исцрпљивање услова њихових одредбама члана 28. Закона, обвезник ПДВ има право да ПДВ надокнаду обрачунају пољопривреднику одбије као претходни порез од ПДВ који дуује, под условом да је ПДВ надокнаду и вредности примљених добара и услуга плаћено пољопривреднику у новцу (уплаћеном на текући рачун, рачун штедње или у иностранству), независно од тога да ли је новчано плаћање вредности примљених добара и услуга и ПДВ надокнаде извршено од стиране обвезника ПДВ – примаоца добара и услуга или од стиране ујуженика – асистента на основу закљученог уговора о асистенцији, односно на основу уговора који, између осталих, садржи клаузулу са елементима јавног посла асистенције.*

ПС

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблагоприятно плаћене јавне приходе и за неблагоприятно плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција **Моје каматне стоје**, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблагоприятно плаћене јавне приходе, на неблагоприятно плаћен царински дуг и неблагоприятно плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За претплату и групе информације пишићте нам на: office@ingpro.rs или нас позовићте на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Ослобођење од ПДВ-а на промет услуга социјалног старања и заштите, дечје заштите и заштите младих, као и услуга установа социјалне заштите

У складу са чланом 25. став 2. тачка 11) Закона о ПДВ-у, ПДВ не плаћа се на промет услуга социјалног старања и заштите, дечје заштите и заштите младих, као и услуга установа социјалне заштите, али ни са њима непосредно повезан промет добара и услуга од стране лица регистрованих за обављање тих делатности. С тим у вези изменама члана 136. став 1. Правилника о ПДВ-у, које се примењују од 1. фебруара 2023. године, прописано је да се услугама, у смислу члана 25. став 2. тачка 11) Закона, сматрају услуге социјалног старања и заштите, дечије заштите и заштите младих, као и услуге установа социјалне заштите: центара за социјални рад, установа за смештај корисника и установа за дневни боравак и помоћ у кући, **под условом да су пружаоци услуга регистровани за обављање тих делатности и да поседују одобрење надлежног органа за пружање тих услуга у складу са прописима који уређују социјалну заштиту и социјалну сигурност грађана.**

Изменом наведеног члана проширен је обухват поменутог ослобођења у том смислу да његова примена није ограничена само на промет који обављају релевантне установе, већ и друга лица, под условом да су регистрована за пружање тих услуга и да поседују релевантно одобрење, односно лиценцу у складу са прописима који уређују социјалну заштиту и социјалну сигурност грађана.

У складу са чланом 17. Закона о социјалној заштити („Сл. гласник РС” бр. 24/11 и 117/22(УС)) делатност у области социјалне заштите, односно поједине услуге социјалне заштите, у складу са тим законом, могу да пружају и удружење, предузетник, привредно друштво и други облик организовања утврђен законом. Истим законом прописани су и услови за пружање услуга социјалне заштите, као и поступак за издавање и обнављање лиценце.

Имајући у виду наведену измењену одредбу члана 136, из тога произлази да **почев од 1. фебруара 2023.** године пореско ослобођење за услуге из члана 25. став 2. тачка 11) Закона о ПДВ-у могу да остваре сви субјекти који су регистровани за обављање тих делатности и који поседују одобрење надлежног органа за пружање тих услуга у складу са прописима који уређују социјалну заштиту и социјалну сигурност грађана. То значи да за услуге социјалног старања и заштите, дечје заштите и заштите младих пореско ослобођење могу да остваре и они обвезници ПДВ-а који су регистровани као привредни субјекти (привредна друштва и предузетници), под условом:

- да су регистровани за обављање делатности социјалног старања и заштите, дечје заштите и заштите младих и
- да поседују одобрење надлежног органа за пружање тих услуга у складу са прописима који уређују социјалну заштиту и социјалну сигурност грађана.

Наведено је потврђено и у Мишљењу Министарства финансија бр. 110-00-441/2022-04 од 27. 2. 2023. године, које се односи на пореско ослобођење без права на одбитак претходног пореза за промет из члана 25. став 2. тачка 11) Закона о ПДВ-у, и то на следећи начин: *Почев од 1. фебруара 2023. године пореско ослобођење без права на одбитак претходног пореза за промет из члана 25. став 2. тачка 11) Закона о ПДВ, поред установа социјалне заштите: центара за социјални рад, установа за смештај корисника и установа за дневни боравак и помоћ у кући, могу да остваре и сва друга лица (нпр. привредна друштва) која пружају услуге социјалног старања и заштите, дечје заштите и заштите младих, под условом да су пружаоци услуга – установе и друга лица регистровани за обављање тих делатности и да поседују одобрење надлежног органа за пружање предметних услуга, у складу са прописима који уређују социјалну заштиту и социјалну сигурност грађана.*

Мр Жељко Албанезе

„Принудна” одсуства – права запослених и обавезе послодаваца у складу са Законом о раду

Сагласно члановима 116. и 117. Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумачење) запослени под стриктним законским условима може да буде упућен на плаћено одсуство мимо своје воље.

1 Одсуство и накнада зараде за време прекида рада, односно смањења обима рада до ког је дошло без кривице запосленог

У Закону о раду (даље: Закон) послодавцу је омогућено да упути запослене на плаћено одсуство (принудни одмор) ако је код њега дошло до прекида рада који није проузрокован кривицом запосленог. Конкретно, према члану 116. став 1. Закона, запослени има право на накнаду зараде најмање у висини 60% од просечне зараде у претходних дванаест месеци, с тим што она не може да буде мања од минималне зараде, утврђене у складу са Законом, за време прекида рада, односно смањења обима рада до ког је дошло без кривице запосленог, а најдуже четрдесет пет радних дана у календарској години.

Изузетно, према ставу 2. истог члана, у случају прекида рада, односно смањења обима рада које захтева дуже одсуство, послодавац може да, уз претходну сагласност надлежног министра, упути запосленог на одсуство дуже од четрдесет пет радних дана, уз накнаду зараде најмање у висини 60% од просечне зараде у претходних дванаест месеци, с тим што она не може да буде мања од минималне зараде. Пре давања сагласности министар ће затражити мишљење репрезентативног синдиката гране или делатности, основаног на нивоу Републике.

Из наведених одредаба члана 116. Закона о раду произилази да:

■ запослени могу да се упуте на плаћено одсуство („принудни одмор”) до четрдесет пет радних дана у календарској години без сагласности министра за рад,

■ за плаћено одсуство преко четрдесет пет радних дана потребна је сагласност министра за рад, при чему се захтев за давање сагласност за плаћено одсуство преко четрдесет пет дана односи само на текућу календарску годину.

Наведеним одредбама Закона омогућено је послодавцу да упути запосленог на „принудни одмор” ако је код њега дошло до прекида рада, односно смањења обима рада који није проузрокован кривицом запосленог, при чему то одсуство може да траје најдуже четрдесет пет радних дана у календарској години – ако су пословне тешкоће код послодавца краткотрајније, или дуже од четрдесет пет радних дана – ако су пословне тешкоће код послодавца дуготрајније, односно ако не може да се утврди рок њиховог превазилажења. Према томе:

1) запослени може да буде упућен на „принудни одмор” за време прекида рада или смањења обима рада код послодавца до ког је дошло без кривице запосленог;

2) запослени се упућује на „принудни одмор” без своје сагласности;

3) плаћено одсуство по датом основу нема временско ограничење, односно зависи од дужине прекида рада, тј. степена смањења обима рада код послодавца или на конкретним пословима;

4) за време таквог одсуства запослени има право на накнаду зараде најмање у висини 60% од просечне зараде у претходних дванаест месеци, с тим што тако обрачуната накнада зараде не може да буде мања од важеће минималне зараде.

Законом није дефинисано шта се сматра прекидом рада или смањењем обима рада код послодавца, па у вези са тим треба појаснити следеће:

1) Прекид рада без кривице запосленог подразумева да је на одређеним пословима дошло до потпуне обуставе рада без јасних назнака када би рад могао да се настави. Најчешћи разлози због којих може да дође до прекида рада без кривице запосленог у пракси су необезбеђеност посла, недостатак репроматеријала, односно одређене сировине неопходне за производњу или енергената, нагомила-

ЗАРАДЕ

них средстава заштите на раду. Основна зарада по радном часу запосленог за тај месец износи 600,00 динара нето, а просечна зарада у претходна три месеца по радном часу 580,00 динара нето. Запосленом се исплаћују минули рад и накнада за исхрану у току рада за дане проведене на раду.

Обрачун је следећи:

Ред. бр.	Опис	Зарада	Накнада зараде
1.	Могући број часова рада у месецу за који се врши исплата	176	
2.	Часови проведени на ефективном раду	96	
3.	Часови накнаде на терет послодавца због прекида рада без кривице запосленог		80
4.	Укупан број часова рада	96	80
5.	Основна зарада нето по радном часу у месецу за који се врши исплата	600,00	
6.	Зарада нето за обављени рад и време проведено на раду (ред. бр. 4 x 600,00)	57.600,00	
7.	Увећана зарада за минули рад (ред. бр. 6 x 0,4% x 10 год.)	2.304,00	
8.	Друга примања – исхрана у току рада (за 12 дана рада)	2.400,00	
9.	Зарада запосленог нето (ред. бр. 6 + ред. бр. 7 + ред. бр. 8)	62.304,00	
10.	Просечна зарада из претходна 3 месеца по часу		590,00
11.	Основ за накнаду зараде (ред. бр. 3 x 590,00)		47.200,00
12.	Накнада зараде нето за одсуство због прекида рада без кривице запосленог (ред. бр. 11 x 70%)		33.040,00
13.	Укупно зарада и накнада зараде нето (ред. бр. 9 + ред. бр. 12)	95.344,00	

На наведени начин утврђена су нето примања запосленог у месецу када он одсуствује са посла по члану 117. Закона, односно по одговарајућој одредби општег акта послодавца о „принудном” одсуству

због необезбеђених услова за безбедан рад на радном месту. У основ за утврђивање накнаде зараде за одсуства по члану 117. Закона узимају се сва примања која чине зараду у складу са чланом 105. став 3. Закона, која су у претходна три месеца пре месеца када је запослени започео да користи одсуство са рада исплаћена запосленом у складу са општим актом послодавца.

Овде је дат пример да се у основ за накнаду зараде запосленом укључују сва његова примања са карактером зараде из претходна три месеца. С обзиром на то да се у члану 117. Закона ради о одсуствима за које запослени није крив, али послодавац често јесте (на пример, није на време обезбедио средства заштите на раду), висина накнаде зараде за време таквог одсуства може да се утврди и повољније за запосленог – на бази основне зараде или зараде из претходног месеца, у складу са финансијским могућностима послодавца.

Напомињемо и следеће:

1) Чланом 117. Закона послодавцу се даје могућност да општим актом и уговором о раду утврди и друге случајеве у којима запослени имају право на накнаду зараде због прекида рада у циљу заштите живота и здравља на раду. Ти случајеви морају да буду у складу са законом. Значи да у оним случајевима који нису у складу са законом запослени нема право на одсуство са рада уз накнаду зараде, у смислу става 1. члана 117. Закона.

2) За одсуство по члану 117. Закона доносе се одлука и решење, како је то констатовано у вези са применом члана 116. Закона.

3) „Принудна” плаћена одсуства по чл. 116. и 117. Закона јесу одсуства са рада по два различита правна основа, па нема сметње да у конкретном случају запослени који је био на плаћеном одсуству у складу са чланом 117. Закона буде упућен на плаћено одсуство због смањеног обима посла у складу са чланом 116. став 1. Закона, и обрнуто.

ПС

Електронски часопис ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ”, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у сваочијем пословању. Намањен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издвајамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене уста-нове, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца”, „Календар правних аката” и „Регистар прописа”.

Тренутно се у издању налази преко 1.100 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За ирејилашу и грује информације ишишије нам на: office@ingpro.rs или нас йозовише на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Висина просечне зараде у Републици Србији као фактор висине извршења на заради запосленог

Законом о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС” бр. 106/2015, 106/2016 – аутентично тумачење, 113/18 – аутентично тумачење, 54/2019 и 10/2023 – други закон – даље: **Закон**) уређен је поступак када судови и јавни извршитељи принудно намирују потраживања извршних поверилаца заснована на извршним и веродостојним исправама (извршни поступак). Извршење по Закону, између осталог, може да се примени и на зараду запосленог. У таквом случају, након што утврде месечну зараду запосленог за исплату (нето), послодавци имају обавезу да изврше обуставу у складу са добијеном судском пресудом. По методологији из Закона могућности за обуставу од зараде зависе и од просечне зараде у Републици, у вези са чим у наставку следи више примера.

1 Износ зараде који може да буде предмет извршења по Закону

Када је реч о примени законских одредби о **обустави по извршној судској одлуци**, постоји јасно ограничење до које границе зарада може да се умањи по датом основу. У члану 258. Закона, који се односи на извршења на примањима запосленог лица, **утврђено је да:**

■ извршење на заради може да се спроведе:

- 1)** до 1/2 нето зараде – ако је нето зарада већа од просечне нето зараде у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике;
- 2)** до 1/3 нето зараде – ако је нето зарада једнака или мања од просечне нето зараде у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, а већа од минималне зараде за месец у ком се извршење спроводи;
- 3)** до 1/4 минималне нето зараде – ако је нето зарада једнака или мања од минималне нето зараде за месец у ком се извршење спроводи;

■ **потраживање по основу законског издржавања може да се спроведе до 1/2 зараде без обзира на висину зараде.**

Као што се види, одредбама члана 258. Закона ближе је уређено ограничење извршења на заради запосленог – извршног дужника. Према наведеним одредбама извршење је могуће спровести на:

- 1)** заради и
- 2)** накнади зараде у висини:
 - а)** до 1/2 зараде или накнаде зараде која је:
 - већа од просечне нето зараде према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике и
 - већа од минималне зараде утврђене у складу са законом;
 - б)** до 1/3 зараде или накнаде зараде која не прелази износ просечне нето зараде према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике;
 - в)** до 1/4 зараде или накнаде зараде, ако је њихов износ једнак или мањи од минималне зараде утврђене у складу са законом.

Изузетно, извршење на заради и накнади зараде и минималној заради ради намирења потраживања по основу законског издржавања може да се спроведе до половине тих примања.

Треба имати у виду да је у члану 288. став 2. Закона одређено да појам „зарада” обухвата сва примања запосленог по основу рада, без пореза и доприноса који се плаћају из зараде (нето примања).

ЗАРАДЕ

да ће бити доста ситуација у пракси када ће досуђене обуставе превазилазити законски максимум извршења на заради, односно применом тих ограничења неће моћи да се изврше сва досуђена извршења. **Како се у том случају намирују налози за извршење?**

Наведено питање разрешава се према одредбама члана 270. Закона, у ком је наведено следеће:

1) Ако је више извршних поверилаца поднело предлог за извршење на истом потраживању, а сви не могу да се намире у целини, редослед њиховог намирења одређује се према дану пријема предлога за извршење у суду. Наредни извршни поверилац намирује се када се претходни намири у целини.

2) Више извршних поверилаца које је поднело предлог за извршење истог дана намирује се истовремено. Ако у том случају сви извршни повериоци не могу да се намире у целини, намирују се сразмерно висини потраживања.

У случају недостајућег новчаног примања дужника, Закон предвиђа сразмерно намиривање, што подразумева да:

- износ сваког појединачног потраживања дели се са износом укупног потраживања ради добијања процента његовог учешћа,
- са добијеним процентом множи се износ зараде дозвољен за извршење и на тај начин добија се сразмеран износ потраживања који може да се изврши.

Пример: Сразмерно намиривање поверилаца

Бруто зарада запосленог износи 99.613,12 динара, а нето 72.000 динара.

Одмах треба приметити да **нето зарада од 72.000 динара не прелази износ просечне нето зараде према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике** у моменту обрачуна извршења (84.227 динара), али је виша од минимална нето зараде у моменту извршења (42.320 динара), па послодавац на тој заради може да спроведе **извршење у висини до једне трећине**, дакле до 24.000,00 динара (72.000

/ 3). Такав поступак послодавци морају да спроведу увек када обрачунавају извршење на заради по добијеним судским пресудама јер, како се могло видети, Закон прописује различита ограничења за извршење у зависности од висине зараде запосленог. Када послодавац утврди у ком износу обуставе могу да се обрачунају од конкретне зараде, обрачун се наставља на следећи начин:

Ред. бр.	Опис	Износ
1.	Нето зарада	72.000
2.	Укупне судске обавезе (а + б)	30.000
	од тога:	
2а	- алиментација (18.000 дин.) - учешће: $(18.000 : 30.000) = 60,0\%$	18.000
2б	- накнада штете послодавцу (12.000) учешће: $(12.000 : 30.000) = 40,0$	12.000
3.	Износ обавеза који може да се плати (до једне трећине зараде: $72.000 : 3$)	24.000
	од тога:	
3а	за алиментацију (24.000 60%)	14.400,00
3б	за накнаду штете (24.000 x 40%)	9.600,00
4.	укупно извршене обавезе (14.400 + 9.600)	24.000,00
5.	нето зарада за исплату (72.000 - 24.000)	48.000,00

У овом примеру евидентан је недостатак нето зараде за измирење судских обавеза, с тим што постоје две такве обавезе. Зато је потребно најпре наћи њихово међусобно процентуално учешће, па затим добијене проценте применити на расположиви део нето зараде за обуставе. Према наведеној рачуници остале су неплаћене обавезе запосленог у износу од 6.000 динара (30.000 - 24.000).

Један од закључака који се намеће на основу наведених примера примене Закона јесте да послодавци редовно морају да прате месечне податке о висини зараде запосленог у односу на просечну нето зараду у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, као и о износу минималне зараде утврђене у складу са законом, важеће за месец за који се врши обустава од зараде, јер су то битни параметри који одређују висину обуставе од зараде запосленог.

WWW.PROPISI.NET

Примена пореске пријаве ПП ОПО за исказивање прихода и обрачун пореских обавеза фриленсера за квартал јануар–март 2023. године

Увод

Изменама Закон о порезу на доходак грађана и Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање (објављеним у „Службеном гласнику РС” број 138/2022) од 1. јануара 2023. године успостављена је нова методологија обрачуна прихода и пореских обавеза радника на интернету (даље: фриленсери). Битне новине које, у складу са поменути прописима, чекају фриленсере у 2023. години јесу да:

- 1) приходи од ауторских и сродних права и уговорене накнаде за извршени рад које фриленсери остварују **евидентирају се квартално** на основу пореске пријаве која се подноси у року од тридесет дана од истека квартала у ком су ти приходи остварени;
- 2) пореске обавезе на кварталне приходе плаћају се **самоопорезивањем**;
- 3) измењени поменути порески прописи омогућавају фриленсерима да се определе за један од понуђена два алтернативна начина признавања нормираних трошкова и сходно томе утврђивања пореске основице за плаћање пореза и доприноса.

Према томе, по новим прописима фриленсери подnose пореску пријаву о оствареним приходима и обрачунатим припадајућим пореским обавезама самоопорезивањем први пут за квартал јануар–март 2023. године. Пореска пријава за приходе од уговорене накнаде од ауторских и сродних права и уговорене накнаде за извршени рад, на које се порез плаћа **самоопорезивањем**, подноси се у року од тридесет дана од истека квартала у ком су ти приходи остварени. Међутим, за приходе остварене у првом кварталу 2023. године рок за подношење пореске пријаве је 3. мај 2023. године (пошто 30. април пада у недељу, први радни дан после првомајских празника је среда 3. мај).

Да би се омогућило подношење пореских пријава фриленсера за 2023. годину, министар финансија донео је **Правилник о изменама и допунама Правилника о пореској пријави о обрачунатом порезу самоопорезивањем и припадајућим доприносима на зараду, односно другу врсту прихода од стране физичког лица као пореског обвезника**, који је објављен у „Службеном гласнику РС” бр. 21/2023 од 17. 3. 2023. године (даље: Измене Правилника), а ступио је на снагу 25. 3. 2023. године. Изменама Правилника прописан је **нови образац пореске пријаве намењен за фриленсере – образац ПП ОПО-К – Пореска пријава о обрачунајћом порезу самоопорезивањем и припадајућим доприносима на приходе остварене квартално, од стране физичког лица као пореског обвезника** (даље: образац ПП ОПО-К).

Према члану 8. Измена Правилника подношење пореске пријаве на образцу ПП ОПО-К примењиваће се почев од пореске пријаве за други квартал 2023. године, док у међувремену за први квартал 2023. године фриленсери подnose пореску пријаву на образцу ПП ОПО – Пореска пријава о обрачунајћом порезу самоопорезивањем и припадајућим доприносима на зараду/другу врсту прихода од стране физичког лица као пореског обвезника, који је прописан чланом 6. Правилника о пореској пријави о обрачунатом порезу самоопорезивањем и припадајућим доприносима на зараду, односно другу врсту прихода од стране физичког лица као пореског обвезника („Сл. гласник РС” бр. 15/2016, 20/2018, 27/2019, 67/2022 и 21/2023 – даље: Правилник).

Према томе, за први квартал (јануар–март) 2023. године обрачун својих прихода и припадајућих пореских обавеза фриленсери подnose путем пореске пријаве на образцу ПП ОПО, при чему је крајњи рок за пријаву и плаћање пореских обавеза 3. мај 2023. године.

Пореску пријаву порески обвезник може да поднесе путем поште уколико не постоји могућност за подношење у електронском или писменом облику.

4) Ако пореска пријава која је поднета електронским путем садржи недостатке у погледу формалне исправности и математичке тачности, Пореска управа у електронском облику обавештава подносиоца пријаве о тим недостацима, при чему се таква пореска пријава не сматра поднетом. Обавештење подносиоцу садржи информацију о формалним недостацима и математичким нетачностима. По добијању обавештења подносилац пријаве дужан је да отклони идентификоване недостатке и поднесе тако исправљену пореску пријаву. Пореска пријава сматра се поднетом када Пореска управа потврди формалну и математичку тачност исказаних података, додели број пријаве, број одобрења за плаћање пореза самоопорезивањем и припадајућих доприноса на јединствени уплатни рачун, па у електронском облику о томе достави обавештење подносиоцу пореске пријаве.

5) Надлежна организациона јединица којој је непосредно предата пореска пријава у писменом облику истог дана уноси податке из предате пријаве у информациони систем Пореске управе, уз присуство подносиоца пријаве. Ако се приликом уноса података из предате пријаве у информациони систем Пореске управе утврде недостаци у погледу формалне исправности и математичке тачности, о истима се одмах обавештава подносилац пријаве, који је дужан да преда исправљену пореску пријаву у којој су отклоњени идентификовани недостаци.

Пореска пријава сматра се поднетом када Пореска управа потврди формалну и математичку тачност исказаних података, додели број пријаве, број одобрења за плаћање пореске обавезе на јединствени уплатни рачун и о томе обавести подносиоца пореске пријаве.

Напомињемо да фриленсер, да би могао самостално да поднесе пореску пријаву ПП ОПО, мора да има електронски сертификат и инсталиран портал еПорези на свом рачунару.

Кратке теме из области зарада и других примања кроз питања претплатника

Ангажовање нерезидентних физичких лица преко платформе Апворк (енг. *Upwork*)

Питање: Разматрамо да користимо онлајн-платформу за ангажовање програмера – Апворк.

1. Уколико неког ангажујемо преко Апворка и плаћамо директно Апворку, да ли само плаћамо порез по одбитку пошто је седиште у САД?

2. Уколико ангажујемо неко страно лице преко Апворка, а плаћамо директно њему на његов рачун, које додатне обавезе имамо с обзиром на то да је то практично хонорар, али за страног држављанина?

Одговор: Уколико страно правно лице – посредник (које, претпостављамо, није евидентирано као обвезник ПДВ-а у Србији) наплаћује посредничку провизију од домаћег правног лица, у смислу Закона о ПДВ-у, сматра се да услугу посредовања страно правно лице пружа домаћем правном лицу. По том основу постоји обавеза интерног обрачуна ПДВ-а јер је домаћи прималац услуге порески дужник из члана 10. став 1. тачка 3) Закона о ПДВ-у, имајући у виду да је место промета услуге посредовања Србија у складу са чланом 12. став 4. Закона о ПДВ-у.

Обвезник ПДВ-а може да оствари право на одбитак претходног пореза у складу са општим условима из члана 28. Закона о ПДВ-у, односно под условом да примљене услуге користи или да ће их користити за промет са правом на одбитак претходног пореза, као и да је обрачунао ПДВ интерним путем, у складу са тим законом.

Посматрано с аспекта пореза на добит по одбитку, посредовање се не сматра услугом пословног и правног саветовања, па не постоји предмет опорезивања порезом по одбитку у смислу члана 40. став 1. тачка 5) Закона о порезу на добит правних лица. Изузетно, уколико би пружалац услуге била компанија из јурисдикције са преференцијалним пореским системом, постојала би обавеза плаћања пореза по одбитку на приход од услуга у складу са чланом 40. став 3. Закона о порезу на добит правних лица.

Посматрано с аспекта пореза на доходак грађана, по основу накнаде која се наплаћује за рад који обавља нерезидентно физичко лице (која се наплаћује у име и за рачун тог лица од стране посредника или наручилац посла директно исплаћује накнаду на рачун физичког лица) не плаћа се порез на доходак грађана нити доприноси за обавезно социјално осигурање – под условом да нерезидентно физичко лице рад обавља искључиво ван територије Србије (примењују се одредбе члана 8. Закона о порезу на доходак грађана).

Што се тиче услуге коју пружа страно физичко лице – посматрано с аспекта ПДВ-а – потребно је да се у сваком конкретном случају одреди место промета те услуге, па ако је место промета услуге Србија, у смислу члана 12. Закона о ПДВ-у, домаће правно лице има обавезу да и по том основу обрачуна ПДВ интерним путем.

Посматрано из угла прописа о девизном пословању, начин спровођења плаћања зависи од чињенице ко је резиденту – правном лицу и увознику услуге фактурисао пружену услугу. Уколико је фактуру (коју је резидент – правно лице и увозник у обавези да плати) издао нерезидент – Апворк, резидент ће ту услугу платити као било који редован увоз услуге, уз употребу одговарајуће шифре основа за увезену услугу на налогу платног промета са иностранством. У супротном, уколико је фактуру (коју је резидент – правно лице и увозник у обавези да плати) издао нерезидент – физичко лице које је услугу фактички и пружило, а други нерезидент – Апворк условљава резидента да се плаћање увезене услуге изврши у корист његовог рачуна, а не у корист рачуна нерезидента – физичког лица које је фактурисало и пружило услугу, у том случају примењују се одредбе члана 33. Закона о девизном пословању (даље: Закон). Тим чланом резидентима је омогућено да изврше наплату, односно плаћање и другом нерезиденту, а не нерезиденту којем дугују, односно од којег потражују по текућем или капиталном послу, под условом да је тај посао дозвољен Законом. Послови из члана 33. Закона могу да се обаве алтернативно:

Такође треба истаћи да су запослени који се решењем сврстају у први и други степен инвалидности у складу са Законом инвалидна лица, па уколико их послодавац запосли, урачунавају се у испуњавање законске обавезе запошљавања инвалидних лица.

Анекс уговора о раду у случају да је уговорена основна зарада нижа од минималне зараде

Питање: Предузеће има и примењује Правилник о раду чијим су једним чланом дефинисани елементи за обрачун зараде запослених (вредност радног часа, коефицијента посла и оствареног месечног фонда сати), као и начин промене вредности елемената. Запослени имају потписане уговоре у раду у којима се при дефинисању зараде запослених позива на тај члан Правилника (зарада је исказана у складу са коефицијентом посла, броја радних сати за месец и вредности радног сата важећег у моменту потписивања уговора). Ако се у међувремену промени вредност радног сата због промене минималне цене радног сата (за шта постоје одговарајуће одлуке), да ли предузеће сваком запосленом мора да понуди анекс уговора о раду (јер се сад његова зарада разликује од оне из уговора који је потписао), а све с обзиром на то да се већ позива на одговарајуће чланове Правилника?

Одговор: Очигледно да сте основне зараде утврђивали у моменту ранијих закључивања уговора о раду, на бази тада важећих параметара, између осталог и вредности радног сата. Ако се у 2023. години основна зарада из раније закљученог уговора о раду разликује у износу од основне зараде за 2023. годину, на основу сада важеће минималне цене рада, онда је очигледно да морате да израдите анексе за све такве случајеве, јер стварна садашња исплата не одговара оној која пише у уговору о раду. При томе имамо у виду одредбу члана 171. тачка 5) Закона о раду, по којој се анекс уговора о раду нуди када долази до промене у елементима за утврђивање основне зараде.

Међутим, у вашем питању стоји да су једним чланом Правилника о раду дефинисани елементи за обрачун зараде запослених, па и „начин промене вредности елемената.” Дата одредба може да буде корисна за конкретан проблем за који питате јер, ако сте том одредбом дефинисали да се „вредност радног сата мења годишње са променом минималне цене рада која важи за сваку годину”, сматрамо да анекси нису потребни јер се у том случају основне зараде мењају по аутоматизму и није их потребно исказивати номинално у складу са минималном ценом рада за сваку годину.

ПС

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК” представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Наменен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издавамо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.400 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За ирејилашу и групе информације ишишите нам на: office@ingpro.rs или нас йозовише на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Извештавање о броју запослених код корисника средстава буџета локалне власти у 2023. години

Чланом 27к Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС” бр. 54/2009... и 138/2022) и Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Сл. гласник РС” бр. 159/2020) за период 2021–2023. године прописани су услови и начини контролисаног додатног запошљавања у јавном сектору. Ради контроле наведених мера и припреме политике запошљавања у јавном сектору после 2023. године, у ставовима 4. и 5. члана 44. Закона о буџету Републике Србије за 2023. годину („Сл. гласник РС” бр. 138/2022) прописано је да локална власт има обавезу да министарству надлежном за послове финансија доставља извештај о броју запослених на неодређено и одређено време, као и да ће министар надлежан за послове финансија ближе уредити начин и садржај тог извештавања.

Полазећи од наведеног законског овлашћења министар финансија донео је **Правилник о начину и садржају извештавања о броју запослених код корисника средстава буџета локалне власти у 2023. години**, који је објављен у „Службеном гласнику РС” бр. 21/2023, који је ступио на снагу 18. 3. 2023. године (даље: Правилник). Тим правилником прописани су начин и садржај извештавања локалне власти о броју запослених код директних и индиректних корисника средстава буџета локалне власти (даље: корисници буџета) у 2023. години. Према томе, одредбе Правилника односе се на обавезу јединица локалне самоуправе (локалне власти) да извештавају Министарство финансија о броју запослених у органима и службама локалне власти (директни буџетски корисници) и у правосудним органима, месним заједницама и другим установама основаним од стране локалне власти, над којима локална власт преко директних корисника буџетских средстава врши законом утврђена права у погледу управљања и финансирања (индиректни корисници буџетских средстава). У

том смислу локална власт подноси Министарству финансија извештај о броју запослених на неодређено и одређено време на обрасцу *Прејлед броја запослених код корисника буџета локалне власти* (даље: **Образац 1**), који је одштампан уз Правилник и чини његов саставни део.

Попуњавање Обрасца 1

У заглавље Обрасца 1 уписују се следећи подаци:

- 1)** ознака трезора, при чему се аутоматски попуњава назив јединице локалне власти (општина, град, аутономна покрајина);
- 2)** број запослених у месецу за који се доставља извештај;
- 3)** назив акта којим су планирани расходи за плате (Одлука о буџету за 2023. годину или Одлука о привременом финансирању за 2023. годину).

У Образац 1 подаци се уносе према групама, односно категоријама корисника буџета који су наведени у колони 1, и то на следећи начин:

- 1)** У колону 2 уноси се податак о броју изабраних лица код корисника буџета чије се плате финансирају из извора 01 – *Општински приходи и примања буџета у месецу за који се доставља извештај*.
- 2)** У колону 3 уноси се податак о броју именованих и постављених лица код корисника буџета чије се плате финансирају из извора 01 – *Општински приходи и примања буџета у месецу за који се доставља извештај*.
- 3)** У колоне 4–8 уносе се подаци о броју запослених на неодређено време у месецу за који се доставља извештај, и то:
 - (1) у колону 4 уносе се подаци о броју запослених чије су се плате у потпуности или делимично финансирали из извора 01 – *Општински приходи и примања буџета*;
 - (2) у колону 5 уносе се подаци о броју запослених чије су се плате у целини финансирали из извора 04 – *Сопствени приходи буџетских корисника*;

ЗАРАДЕ

(3) у колону 6 уносе се подаци о броју запослених чије су се плате у целини финансирале из извора 05–08;

(4) у колону 7 уносе се подаци о броју запослених чије су се плате у целини финансирале из извора 09–12;

(5) у колону 8 уносе се подаци о броју запослених чије су се плате у целини финансирале из извора 13–17.

4) У колоне 9–13 уносе се подаци о броју запослених на одређено време у месецу за који се доставља извештај, и то:

(1) у колону 9 уносе се подаци о броју запослених чије су се плате у потпуности или делимично финансирале из извора 01 – *Општински приходи и прихода мања буџета*;

(2) у колону 10 уносе се подаци о броју запослених чије су се плате у целини финансирале из извора 04 – *Сопствени приходи буџетских корисника*;

(3) у колону 11 уносе се подаци о броју запослених чије су се плате у целини финансирале из извора 05–08;

(4) у колону 12 уносе се подаци о броју запослених чије су се плате у целини финансирале из извора 09–12;

(5) у колону 13 уносе се подаци о броју запослених чије су се плате у целини финансирале из извора 13–17.

Податак о броју запослених на одређено време код корисника буџета наводи се без запослених на одређено време који се ангажују ради замене одсутног запосленог (због боловања и др.).

5) У колону 14 не уносе се подаци, већ она аутоматски сабира број запослених из колоне 2–13.

6) У колоне 15 и 16 уноси се обрачунски период за који је исплаћена плата запосленима тако што се бира ознака првог и последњег дела плате исплаћеног у извештајном периоду (нпр. за извештавање у фебруару у колони 15 бира се опција „јануар_01_Први део плате”, а у колони 16 „јануар_01_Коначна исплата”). У посебним случајевима:

а) када је у извештајном периоду исплаћен само један део плате или је плата исплаћена у једном делу, бира се опција само у колони 15;

б) у случају кад су одређени подаци, наведени у колоне 15 и 16, различити за поједине кориснике буџета у оквиру група, односно категорија из колоне 1, подаци се исказују на основу претежног стања за групу односно категорију.

Остале одредбе Правилника

1) Градови достављају консолидоване извештаје на Обрасцу 1 за кориснике средстава буџета града и буџета градских општина.

2) Попуњени Образац 1 доставља се до 15. у месецу за претходни месец.

3) У електронском облику Образац 1 преузима се са сајта Министарства финансија.

4) Попуњени Образац 1 доставља се Министарству финансија електронским путем на адресу jls@mfin.gov.rs. Потписани и скенирани образци достављају се Министарству финансија електронским путем на адресу jls@mfin.gov.rs.

5) Корекције попуњеног Обрасца 1 прихватају се у периоду од два месеца након истека извештајног периода за одређени месец.

ПС

ИНГ-ПРО

Календар пореских и других обавеза за април 2023. године

Закон о накнадама за коришћење јавних добара			
Опис	Период	Рок	Основ
Уплата накнаде за коришћење шумског земљишта у нешумске намене	1. 3 – 31. 3. 2023.	15. 4. 2023.	Накнаду за коришћење шумског земљишта у нешумске намене плаћа лице којем је корисник шума и шумског земљишта шумско земљиште дао на коришћење. Плаћање се врши аконтационо, у једнаким месечним ратама
Уплата накнаде за коришћење дрвета	1. 3 – 31. 3. 2023.	15. 4. 2023.	Корисник, односно сопственик шума плаћа накнаду за коришћење дрвета. Основица за обрачун накнаде је вредност дрвних сортимената
Уплата накнаде за коришћење вода	1. 3 – 31. 3. 2023.	15. 4. 2023.	Обвезник накнаде за коришћење вода је лице које воду захваћену из површинских и подземних вода користи за пиће, наводњавање, погонске, технолошке и друге намене, врши снабдевање водом за пиће системом јавног водовода, захвата воду ради флаширања, користи воду за производњу електричне енергије итд. Плаћање се врши аконтационо, у једнаким месечним ратама
Накнада за извађени речни нанос	1. 3 – 31. 3. 2023.	15. 4. 2023.	Правно лице, односно предузетник који врши вађење речног наноса из лежишта на водном земљишту и на подручју угроженом ерозијом обвезник је накнаде за извађени речни нанос. Обвезник је дужан да доставља податке о локацији, врсти и количини извађеног речног наноса
Уплата накнаде за коришћење водних објеката и система у јавној својини	1. 3 – 31. 3. 2023.	15. 4. 2023.	Власник, односно корисник пољопривредног и шумског земљишта, индустријских и других објеката, који водне објекте и системе у јавној својини користи за наводњавање, снабдевање водом индустрије, рибњака и других корисника, као лице које водне објекте и системе користи за одвођење отпадних вода из индустријских и других објеката, као и за друге намене, обвезник је накнаде за коришћење водних објеката и система у јавној својини. Плаћање се врши аконтационо, у једнаким месечним ратама
Уплата накнаде за испуштenu воду	1. 3 – 31. 3. 2023.	15. 4. 2023.	Обвезник накнаде за испуштenu воду је лице које непосредно или посредно испушта отпадне воде у сопствену канализацију, водоток, канал, језеро и слично, лице које врши скупљање, одвођење и пречишћавање отпадних и атмосферских вода системом јавне канализације, као и лице које производи електричну енергију у термоелектранама са отвореним проточним системом за хлађење. Плаћање се врши аконтационо, у једнаким месечним ратама
Уплата накнаде за постављање рекламних табли	1. 3 – 31. 3. 2023.	15. 4. 2023.	Обвезник накнаде за постављање рекламних табли је правно или физичко лице које поставља рекламне табле, рекламне панове, уређаје за сликовно обавештавање или оглашавање на објектима које користи управљач јавне железничке инфраструктуре. Основица за обрачун накнаде је површина простора изражена у метрима квадратним
Уплата накнаде за привремено коришћење делова земљишта железничког подручја које је у општој употреби	1. 3 – 31. 3. 2023.	15. 4. 2023.	Обвезник накнаде за привремено коришћење делова земљишта железничког подручја које је у општој употреби јесте правно или физичко лице које привремено користи делове земљишта железничког подручја, поред железничких пруга и другог земљишта које користи управљач јавне железничке инфраструктуре. Основица за обрачун накнаде је површина коришћеног дела земљишта железничког подручја, изражена у метрима квадратним
Уплата накнаде за постављање телекомуникационе опреме на земљишту и објектима које користи управљач јавне железничке инфраструктуре	1. 3 – 31. 3. 2023.	15. 4. 2023.	Обвезник плаћања накнаде за постављање телекомуникационе опреме на земљишту и објектима које користи управљач јавне железничке инфраструктуре јесте правно лице које је власник телекомуникационе опреме. Основица за обрачун накнаде је појединачни уређај, односно за контејнере површина земљишта изражена у метрима квадратним, односно за стуб висина изражена у метрима
Уплата накнаде за коришћење јавне површине	1. 3 – 31. 3. 2023.	15. 4. 2023.	Обвезник накнаде за коришћење јавне површине је корисник јавне површине (лице које врши заузеће јавне површине (пут, улица, трг, парк, сквер и сл.) објектом привременог коришћења: киоск, тезга, башта угоститељског објекта, апарат за сладолед, циркус, спортски терени, телефонска говорница и друго). Основица за обрачун накнаде је површина коришћеног простора, изражена у метрима квадратним

Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање			
Опис	Период	Рок	Основ
Уплата обавезе доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере	1. 3 – 31. 3. 2023.	15. 4. 2023.	Утврђивање обавезе доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере врши Пореска управа решењем, на основу података о осигураницима по том основу, које јој доставља надлежна организација за обавезно социјално осигурање
Крајњи рок за исплату зарада за претходни месец, односно обрачун и уплату доприноса за обавезно социјално осигурање на најнижу основицу ако послодавац нема средства за исплату зарада	1. 3 – 31. 3. 2023.	30. 4. 2023.	Исплаћена зарада или обрачунати доприноси за обавезно социјално осигурање
Плаћање доприноса на приходе од обављања самосталне делатности за претходни месец	1. 3 – 31. 3. 2023.	15. 4. 2023.	Члан 22. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање

Закон о пореском поступку и пореској администрацији			
Опис	Период	Рок	Основ
Појединачна пореска пријава за порез по одбитку	1. 3 – 31. 3. 2023.	Пре сваке исплате прихода током месеца	Порески обвезник, односно порески платилац подноси у електронском облику Пореској управи појединачну пореску пријаву за порезе по одбитку пре сваке исплате прихода на које се обрачунава и плаћа порез по одбитку, као и пре сваког плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање када се ти доприноси плаћају без исплате зараде

Чланом 80. став 5. Закона о ошћем управном посћуйку („Сл. гласник РС“ бр. 18/2016; аућенћично ћумачење – 95/2018) ћрописано је да, ако ћоследњи дан рока ћада на дан када оћан не ради, рок истћиче када ћроћекне ћрви наредни радни дан.

ПС

Актуелни статистички подаци на дан 24. 3. 2023. године

1 Просечна месечна зарада по запосленом

Просечна зарада	Објављена	Бруто	Нето
Јануар 2022. године	25. 3. 2022.	97.877,00	70.920,00
Фебруар 2022. године	26. 4. 2022.	97.392,00	70.605,00
Март 2022. године	25. 5. 2022.	102.781,00	74.664,00
Април 2022. године	24. 6. 2022.	100.727,00	73.012,00
Мај 2022. године	25. 7. 2022.	102.432,00	74.168,00
Јун 2022. године	25. 8. 2022.	102.523,00	74.302,00
Јул 2022. године	26. 9. 2022.	100.937,00	73.114,00
Август 2022. године	25. 10. 2022.	103.963,00	75.282,00
Септембар 2022. године	25. 11. 2022.	103.476,00	74.981,00
Октобар 2022. године	26. 12. 2022.	104.039,00	75.353,00
Новембар 2022. године	25. 1. 2023.	108.001,00	78.326,00
Децембар 2022. године	24. 2. 2023.	115.315,00	84.227,00

Просечна зарада	Објављена	Бруто	Нето
Јануар 2023. године	24. 3. 2023.	114.228,00	82.769,00

2 Доприноси за социјално осигурање

2.1 Стопе доприноса

Стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање од 1. јануара 2023. године:

Врста доприноса	На терет запосленог	На терет послодавца	Укупно
Укупно	19,90%	15,15%	35,05%
За пензијско и инвалидско осигурање	14,00%	10,00%	24,00%
За здравствено осигурање	5,15%	5,15%	10,30%
За осигурање од незапослености	0,75%	0%	0,75%

2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса

Најнижа месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи **35.025 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2023. године, а важиће до 31. децембра 2023. године.

2.3 Највиша основица за обрачун доприноса

Месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи највише **500.360 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2023. године, а важиће до 31. децембра 2023. године.

3 Минимална зарада

Месец у 2023. години	Број могућих часова рада у месецу	Минимална цена рада по часу – нето	Минимална нето зарада за месец	Минимална бруто зарада за месец
Јануар	176	230	40.480,00	54.648,79
Фебруар	160	230	36.800,00	49.399,14
Март	184	230	42.320,00	57.273,61
Април	160	230	36.800,00	49.399,14
Мај	184	230	42.320,00	57.273,61
Јун	176	230	40.480,00	54.648,79
Јул	168	230	38.640,00	52.023,97
Август	184	230	42.320,00	57.273,61
Септембар	168	230	38.640,00	52.023,97
Октобар	176	230	40.480,00	54.648,79
Новембар	176	230	40.480,00	54.648,79
Децембар	168	230	38.640,00	52.023,97

Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор и топлог оброка, као и за износ увећане зараде за минули рад за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за преко-времену рад.

4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом

Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом по особи са инвалидитетом коју није запослио послодавац уплаћује приликом исплате зарада за текући месец, а најкасније до 5. у наредном месецу.

Месец у 2023. години	Износ учешћа
Јануар	54.000,50
Фебруар	57.657,50
Март	57.114,00

НЕОПОРЕЗИВИ ИЗНОСИ ПРИМАЊА – од 1. фебруара 2023. године до 31. јануара 2024. године			
ВРСТА ИСПЛАТЕ	ОСНОВ ЗА ИСПЛАТУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН	Члан ЗПДГ
1	2	3	
ОТПРЕМНИНА при отказу уговора о раду вишку запослених због технолошких, економских или организационих промена (по чл. 158. и 159. Закона о раду)	Исплаћује се у висини утврђеној општим актом, а не може бити нижа од збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада у радном односу код послодавца код кога остварује право на отпремнину. Зарадом се сматра просечна месечна зарада запосленог исплаћена за последња три месеца која претходе месецу у којем се исплаћује отпремнина	Неопорезиво до најнижих износа исплате по годинама рада из претходне колоне. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 19)
ЗАЈАМ који послодавац исплаћује запосленима	Исплаћује се у висини и према условима утврђеним општим актом код послодавца	Не опорезује се ако се отплаћује у складу са планом отплате	
СТИМУЛАТИВНЕ ОТПРЕМНИНЕ при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду	
ПОКЛОНИ деци запослених до 15 година старости поводом Нове године и Божића	На основу члана 119. став 2. Закона о раду, у складу са општим актом послодавца	Неопорезиво до 12.544 дин. по једном детету, док исплата преко тог износа, као и исплата детету старијем од 15 година, има карактер зараде	Члан 18. став 1. тачка 8)
НАГРАДЕ и друга слична давања физичким лицима која нису запослена код исплатиоца, која произлазе из рада или друге врсте доприноса делатности исплатиоца	Исплаћује се у складу са одлуком послодавца	Неопорезиво до 16.666 динара годишње, остварено код једног послодавца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 85. став 1. тачка 11)
СОЛИДАРНА ПОМОЋ за случај рођења детета	Неопорезиво до висине просечне зараде исплаћене у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, по новорођеном детету	Просечна зарада за месец јануар 2023. године објављена је 24. 3. 2023. и износи 114.228 динара. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 12)
НАКНАДА ЗА ИСХРАНУ – хранарине спортистима аматерима	Спортистима аматерима исплаћују аматерски спортски клубови у складу са законом којим се уређује спорт	Неопорезиво до 12.544 динара месечно. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 13)
НОВЧАНА ПОМОЋ ФИЗИЧКИМ ЛИЦИМА која нису запослена код даваоца, која не представља еквивалент за неки њихов рад, односно противуслугу или противчинидбу за неку њихову активност у односу на даваоца		Неопорезиво до 16.666 динара годишње, остварено од једног исплатиоца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 30)
НАКНАДА ТРОШКОВА БОРАВКА физичким лицима која учествују у програмима Европске уније и других међународних организација у области образовања, обука, спорта, рада са младима, науке, истраживања и иновација	Исплаћене у складу са наведеним програмима	Неопорезиво до 128.198 динара на месечном нивоу. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 31)
ПРЕМИЈЕ за додатно добровољно пензијско осигурање и пензијски допринос у добровољни пензијски фонд и премије за добровољно здравствено осигурање, које послодавац уплаћује за запослене		Плаћа се порез на зараде (10%) и социјални доприноси (и из накнаде и на накнаду) на износ преко 7.529 динара нето. На износ до 7.529 динара не плаћају се ни порез ни доприноси	Чланови 146 и 21а
ПРЕМИЈЕ за неживотно колективно осигурање од последица незгода, колективно осигурање за случај тежих болести и хируршких интервенција и колективно осигурање живота за случај смрти запосленог услед болести	Такве уплате немају карактер зараде по Закону о раду, па се не плаћају социјални доприноси	Укупан износ је неопорезив уколико послодавац плаћа за све запослене	Члан 146

Мр Жељко Албанезе

Ревалоризација отплатних рата по основу уговора о откупу стана под 31. 12. 2022. године

Купљене станове њихови власници могу да отплаћују у ратама, у складу са уговором. Отплатна рата одређује се дељењем износа уговорене цене стана са бројем месеци за који се дуг отплаћује. Међутим, једном одређен износ месечне рате отплате подлеже ревалоризацији у складу са још увек важећим чланом 23. Закона о становању („Сл. гласник РС” бр. 50/92... 99/2011). Наиме, иако је доношењем Закона о становању и одржавању зграда („Сл. гласник РС” бр. 104/2016) престао да важи Закон о становању, његов члан 23. остаје на снази без временског ограничења. Стога се под 31. 12. 2022. године врши ревалоризација за продате станове:

- по уговорима закљученим до 1. јула 1992. године по Закону о стамбеним односима („Сл. гласник СРС” бр. 12/1990, 47/1990, 55/1990 и „Сл. гласник РС” бр. 3/1990 и 7/1990) и
- по уговорима закљученим после 19. 7. 1994. године, па надаље по Закону о изменама и допунама Закона о становању („Сл. гласник РС” бр. 46/1994).

Те прописе наводимо јер су у време њихове примене успостављени различити режими ревалоризације, па сада (под 31. децембром 2022. године) рате за продате станове треба ревалоризовати зависно од датума закључења уговора о куповини стана.

1. УГОВОРИ ЗАКЉУЧЕНИ ДО 1. ЈУЛА 1992. ГОДИНЕ ревалоризују се једном годишње, и то 31. децембра текуће године. Према томе, за такве уговоре треба извршити ревалоризацију 31. децембра 2022. године за рате које се отплаћују од 1. јануара 2023. године, па током целе године. Ревалоризација по тим уговорима врши се према расту потрошачких цена у Републици, а највише до висине раста просечне месечне зараде без пореза и доприноса у Републици за обрачунски период (поређењем XII/2022 : XII/2021). Из поређења дате две величине **увек се узима мања.**

Према подацима Републичког завода за статистику кретање наведених величина било је следеће:

- **раст потрошачких цена у Републици** на основу упоређења XII/2022 : XII/2021 **износи 15,1% – коефицијент 0,151** („Сл. гласник РС” бр. 2/2023),

- **раст просечне месечне зараде без пореза и доприноса у Републици** на основу упоређења XII/2022 : XII/2021 **износи 12,9% – коефицијент 0,129** (Саопштење РЗС 046/2023).

Пошто је у посматраном периоду раст просечне месечне зараде без пореза и доприноса нижи од раста потрошачких цена, **за 2022. годину ревалоризација отплатних рата за станове по уговорима закљученим до 1. 7. 1992. године, по Закону о стамбеним односима, врши се са коефицијентом раста просечне месечне зараде без пореза и доприноса од 0,129.**

Следећа ревалоризација по поменутиим уговорима вршиће се 31. децембра 2023. године.

2. ЗА УГОВОРЕ ЗАКЉУЧЕНЕ ПОСЛЕ 19. ЈУЛА 1994. ГОДИНЕ ревалоризација отплатних рата врши се два пута годишње, и то за шестомесечне периоде: јануар–јун и јул–децембар. Прва ревалоризација је 31. децембра текуће године за рате које се отплаћују од 1. јануара, а друга ревалоризација је 30. јуна текуће године за рате које теку од 1. јула текуће године. Ревалоризација рата по уговорима закљученим после 19. јула 1994. године, у складу са чланом 23. ст. 2. и 3. Закона о становању, врши се према расту потрошачких цена у Републици, а највише до висине раста просечне месечне зараде без пореза и доприноса у Републици за обрачунски период (узима се мањи износ). Према ставу 3. истог члана ревалоризација рата обавља се у зависности од месеца када је уговор о куповини стана склопљен и мањег износа између раста потрошачких цена и раста зарада без пореза и доприноса у обрачунском периоду.

У наредној табели приказани су упоредни подаци о расту потрошачких цена у периоду јул–децембар 2022. године и подаци о расту зарада без пореза и доприноса у Републици за период јул–децембар

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Штампани часопис Lege Artis – Прописи у пракси:
НЕЗАОБИЛАЗНИ ЧАСОПИС О ПРИМЕНИ ПРОПИСА

АКТУЕЛНА ТЕМА

РАЧУНОВОДСТВО

ПОРЕЗИ

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

ЗАРАДЕ

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

СТАТИСТИКА